محمد عیاض اسحاقی.

4715
A3380

آلدم بیردم

پییسا

بیش پردهده، آلتی منظرهده.

برنچی طبعی.

صاحب وناشری:
عبدالرحمن حسینف هم ایبدهشلری

TÜRK TARİH KURUMU KÜTÜPHANESİ

КАЗАНЬ.
Электро-типографія ШАРАФЪ.
1907.

شرف مطبعه‌سی،
قزانده.

پییصانك کشیلری:

۱) **خلیل بای شاکرف.—** اوزنچه لیبیرال، تاتار بایی. قزلراق چرایلی صاریراق صاقاللی، کوزلك کیه، یاشی 45 لرده.

۲) **عریفه بیکه.—** خلیل باینك خاتونی آیاقلاری آورطا یاشی 37 لرده.

۳) **عالیه.—** آلارنك قزی، بر آز اوقوغان، یاشی 18 لرده.

٤) **ابراهیم شاکرف.—** تارغاوی دومنك کانتورشچیگی، خلیل باینك یاقین قارنداشی، روسچه هم تاتارچه اوقوغان، آکلیغنه بر یگت. یاشی 21 لرده.

۵) **صادق.—** خلیل باینك ده ابراهیمنك ده یاقین قارنداشی، شاکرفلر فامیلیاسینك ایك قارتی، عقاللیغنه طوغریغنه بر کشی یاشی 58 لرده.

٦) **احمدی.—** خلیل باینك انیسی، بیك هوالی، شاکرف فامیلیاسینك اسمین صاتماس اوچون بیك طروشه تورغان، نادانغنه بر یاش بای، یاشی 35 لرده.

۷) **قارت حضرت.—** شریعتدن برده چقمی تورغان بر ملا، یاشی 70 لرده.

۸) **عبدالله ملا.—** آقچهغه هر نرسهنی صاتا تورغان بر ملا، شاکرفلرنك برسینك کیهوی، بخاراده اوقوغان، چالماسی صارتچه یاشی 32 لرده.

۹) **مؤذن**.— جیره‌نره‌ك صقاللی، قزل موینلی، تازاغنه بر کشی، یاشی 35 لرده.

۱۰) **خدیچه**.— شاکرفلرنك بر سینك خاتونی.

۱۱) **فخرالنساء**.— شاکرفلرنك ئولگانینك خاتونی.

۱۲) **مرفوعه**.— ابراهیمنك آناسی، قارچق.

۱۳) **سرور**.— خلیل باینك اوغلینك خاتونی.

۱٤) **اسماء**.— شاکرفلرنك برسینك خاتونی.

۱۵) **احمد صفا**.— شاکرفلرنك برسینك اوغلی.

۱٦) **میخایل واسیلیڤیچ**.— ستاناۋای پریستاف.

۱۷) **ناتاشا**.— آصراو قز، کراشین قزی.

۱۸) **احمد صغیر ولییف**.— قدا.

۱۹) **فیض الله**
۲۰) **اسماعیل** — شاهدلر.
۲۱) **سعید**

۲٤) **اوچ کشی**.— موژیکلر.

واقعه بر آولده.

برنچی پرده.

ظورغنه بر آش بولمه‌سی. بولمه شاقتی بایلارچه. صول یاقده ظور بر اشکاف. آصراو قز ناتاشا آش اورونی حاضرلی. عالیه کیلوب کره

عالیه. (قولینه سرکه صاوتی کوتارگان کوینچه کروب سرکه‌نی ناتاشاغه بیره‌ده، آنگا قاراب) تیزره‌ك بیر ناطاشا. أنی حاضرگـنه طشقه چقدی. نی سویله‌دی کوردکمی.

ناتاشا. (کسه‌سینی آقتاروب) ای عالیه یوری یوری جوده‌ب چقدم. اول، خطنی بیر گاچ، بیك اوزاق خطقه قاراب آچماینچه ظوردی، بارمـاغینك اوچی برله‌گنه خطنی توتقان‌ده مونه شولای ایتوب، (قولنده‌غی خطنی طوتوب کورگازه) اوزندن یراق ایتوب طورا. اوزی آغاردی، بورتندی. ماکٔغایندن تیرلر آقدی، آیاغی قولی قالطری باشلادی. خطنی بر میکه طابا کیتره، بر اوزینه طابا ایلته. شوندن صوك، تیلی کشی کبك، یرطدی‌ده اوقورغه طوتوندی. مونه اوقووینی کورسه‌ك ایدی، عالیه، خطنك اچینه کروب کیته دیب اویلارسك! شونك صوکٔنده اورندقعه اوطوردی‌ده بیك اوزاق اویلاب طوردی. مین، جه ابراهیم آبی جواب یازامسك، دیگان ایدم، سیسکه‌نوب کیتدی. اول مینم بارلغمنی‌ده اونوتقان ایکان. شوندن

صوڭ، کیلورسڭ ئلی، اویلیم ئلی، دیدی. عالیه‌گه نی دیب أیتیم دیگان ایدم، بر نی دیب‌ده أیتمه، دیدی. شوندن کیچکه طابا تاغی باردم. ابراهیم‌نڭ أنیسین کوردم، آکاردن تگی موگز صالوچی خاتوننڭ قایسی آولنقیلغین صورادم‌ده، چه‌چك جیارغه دیب باقچه‌لارینه چقدم. چقسه‌م نی کوزم برله کوریم، ابراهیم آبی سیرین آستنده اوطوروب طورا. آقرتنغنه یانینه باردم. تاغی، خط بیره‌مسڭ، دیب صورادم. تاغی، یوق ئلی کیلورسڭ دیدی اوزی مونه بتونله‌ی اوزگارگان. بر توقتامینچه ئلله نرسه اویلی. تیزره‌ك یاز ایندی دیگان ایدم، کوزینی طوتروب قارادی، بر سوز أیته آلماینچه تیزره‌ك کیتدم. آندن مونه بوگون ایرته برله کانطورغه کیتکانچه دیب تیزره‌ك تاغی باردم. چای اچوب طورالار ایدی. ابراهیم آبینڭ کوزلری قزارغان، اوزی ئلله نیندی آورغان کشی کبك بولغان، آخریسی یوقلاماغاندر. أنیسی چغوب کیتکاچ کسه‌سندن آلدی‌ده بیردی.

عالیه. بر سوزده أیتمادی‌می؟

ناتاشا. بر سوزده أیتمادی. موگینچه یگتلرگه خط ایتسه‌ڭ، یا سلام ئه‌یتسه‌ڭ، آوزی یریلا ایدی، بو ئلله نیندی.

عالیه. اول نیشله‌رگه بلمی آبدراب قالغاندر، بز بیت آنڭ برله آغالی سڭلیلی کبك اوسکان. تاغی أتیلردن قورقا تورغاندر. مونه سین مینی اویلا! مینی! مین نیچك بوگون آش یاننده اوطورورمن. آشقه کیلور میکان؟

ناتاشا. اول شاید بوگون کیلماس‌ده، کیلسه‌ده قداچه‌لار کبك قب قزل بولوب اوطورور. (عالیه خطنی یرطوب اوقورغه طوتونه. ناتاشا همان آش اورونی برله ماتاشا، آیاق تاوشی ایشتله باشلی. عالیه خطنی کسه‌سینه طغوب قویا. عریفه آقصاب کیلوب کره)

عریفه. (ناتاشاغه قاراب) آش اویندن سوزمه آلوب کر. آنڭ صوڭنده قان آلوچی خاتونغه آش آشاتسونلار!

عالیه. تاغی قان آلدراسڭمی ئلله، أنی؟

عریفه. تگی، سولوگم، فائده‌لی بولمادی. آیاغمنڭ آورتووی آزغنه‌ده کیمیمادی. ئلله آزراق قان آلدرسه‌م جیگلّه‌یمه‌سمی دیم. سین تاغی أتییکه أیتمه! مین اول کیتکاچ‌کنه مونچه یاقدروب آزغنه آغزمقچی بولام. قانم بیك بوزولغان.

عالیه. آکاردن بیت برده فائده بولمیدردی. ئـه نـه فخرالنسأ آبزطای نی قـدر سولوك صالدردی، نی قـدر موگز اوطورتدی، اوزی همان ناچارلاناغنه باردی. سین‌ده شولای بولماسسڭ میکان؟ ابراهیم آبی‌ده قان آلدرونی برده یاراتمی. بز نڭ شاکرفلرنڭ خاتونلاری، سولوك صالدروب، قان آلدروب، کیبوب بته‌لرده آندن صوڭ قزانغه باروب، قریمغه باروب دارولانورغه طوتونالار دیب کوله.

عریفه. اول ابراهیم سوزین سویله‌مه. اول‌قان آلدرودن‌غنه توگل، تراب شفا ئیزوب اچودن‌ده کوله. بز آنڭ آرتندن یوری آلمیمز ایندی. (شول آراده خلیل برله ابراهیم کیلوب کره)

ابراهیم. (ایڭ اوّل عریفه یانینه باروب) طوغدق جیگگی ایسانمی سز؟

(آندن عالیه‌گه قاراب) ایسانمیسز؟

عالیه. ایسانمیسز. (خلیل اوطورا، ابراهیم‌ده اوطورا.)

عریفه. (ابراهیمغه) ئلله، ابراهیم، آوریمسڭ؟

ابراهیم. بوکون ئلله نرسه‌گه تون بویی یوقلاب بولمادی. مینم بولمه‌ده قاندالا کوبه‌یگان.

خلیل. حاضر پچانلکگه یاتار وقت جیتکان. بز سینڭ کبك چاقده پچانلکده یاتا ایدك.

ابراهیم— بزنڭ پچانلکنڭ باشی تیمر برله یاپقانغه آنده یوقلار حال یوق. بیك برکو بولا.

خلیل— عالیه، قزم، بار قارا ئلی، آشنی تیزرەك بیرسونلر ئلی، آنده اشلر بار (عریفه‌گه) سینڭ ایسانلك نیچك؟ ئه، ئـلی قزاندن واحدلردن خط آلغان ایدم، ابراهیم مـه ئلی، اوقو ئلی!

(ابراهیم اوقی):

قزاندن، ۱۹۰٦ نچی یل ۲۰ نچی مای.

عزتلو خلیل آبظیغه همه طوغدق جیگـگی‌گه بیك کوب دعالر اوتنوب بیك کوب سلام همده احمدی برله خدیچه کیلون‌گه بیك کوب سلام، صـادق آبظی برله مرفوعه جیگـگی‌گه بیك کوب سلام وهم بارچه طوغان قارنداشکه سلام. اوزمز الحمدلله برکوینچه طورامز فاطمه‌نڭ آیاغینی حاضر ایکی پرافیسور بردوقتور قاری، کیلـگاچوك یاننده طوررغه بر سیسترا آلدق. ایرته‌گه‌دن باشلاب ئیلیکتریق برله دارولارغه طوتونالر. اوزی همان ئلی، آیاغینه باصا آلمی. دوقتورلر چغوب یورمه‌ودن دیلر. نیچك بولسـه‌ده ایون آخرلرینه قدر مونده طوررغـه طوغری کیلور اوزم مونده‌غی دریفوس‌لرنڭ داۋیرینئیین کوردم صولی‌غه ٦٥ تین بیره‌لر، تیرلرنی مونده‌غی دوست ایش بر آز صبر ایتارگه قوشا. ایسانلك صاولقلا کورشرگه نصیب بولسون دیب یازغوچی واحد شاکرف.

عریفه— ئلی جواب خط یازمادگزمی؟ یازماغان‌بولسه‌گز أمینه‌نڭ بالاسی اولی طووینی اونوطماگز!

ابراهیم— بونیدن، بو، خلیل آبظی بزنڭ نسلده آیاق آورووی بیك کوب.

خلیل— نیك، کوب توگل ایچ؟ مونه مین ایسان، سین ایسان، احمدی ایسان، واحد ایسان، صادق آبظی ایسان.

ابراهیم— مونه طوغدق جیگـگی، أسما آپا، أمینه جیگـگی،

خدیجه آپا بارسیده یارطی آیاقفنه ایچ.

خلیلـ دوقتورلر اویله طورغانغه‌دی. خاتونلر قان‌کو بلکدن‌دی قایسینقی درستدر بلور حال یوق. شولای بولسه‌ده بزنڭ شاکرف فامیلیاسینه هر یلنی آقصاق خاتونلرنڭ آیاقلارینی دارولاو اوچ مڭدن کیمگه توشمی.

عریفهـ سز بیگره‌ك ایندی، نیشله‌ب اوچ مڭ کیتسون! بویل منه فاطمه‌غنه آوری.

ابراهیمـ صالحه آپا؟ برسی قریمغه کیتدی، برسی قافقازغه بارا.

(شول آراده بیك کوب گازیته‌لر کوتاروب عالیه کره)

عالیهـ آنده صادق آبظی کیله، أنی.

عریفهـ مین آلای بولسه خاتونلر یانینه چغام.

عالیهـ أتی، آش اولگرگان (اوزی بیك کوب گازیته‌لرنی اوسته‌لگه تاشلی، شول آراده صادق کیلوب کره)

خلیلـ صادق آبظی، ئه‌یده! (صادق اوطورا)

ابراهیمـ آبظی ایسانمی؟

صادقـ الحمدلله. (خلیل گازیته‌لرنی آقتارورغه طوتونا)

ابراهیمـ (برسون آلوب) مونی کوردڭزمی؟ یاڭی گازیته!

صادقـ «طاڭ» می؟

خلیلـ بیك شب منی؟ نی یازا؟

صادقـ اول بزنڭ ذاکر کیه‌ولرنڭ پراقلاماتسیه‌لری برنی توگل! نیچك بوقدر یازا آلالر؟

خلیلـ کملر چغارا؟

صادقـ ئلله‌نیندی گوزگه کورنمگان، قولاققه ایشتولمگان کشیلر.

ابراهیم—. ایده‌ن آستندن یوری تورغان کشیلر.

صادق—. شولایدر شول، شولای بولمغانده اول گازیته چغاروب ایرکن طوررمن دیب اویلارغه یارامی.

خلیل—. بویلده یاشلر غیرتلیلر بیت. بزنڭ کبك قورقوب طورمیلار.

عالیه—. آلای یازغان اوچون آلارنی نیشلیلر ایکان صوڭ؟

ابراهیم—. تورمه‌گه یابالار، آندن آری تورلی یاقغه، سبرگه جیباره‌لر.

خلیل—. ئلگاری استودینتلار دیب کنه سویلیلر ایدی—حاضر بارده استودینتلار! ئلی بزنڭ آندری‌نی ستاناۋای صوراب کیتکان! گازیته اوقیمی، یازولار طاراتامی دیب ایته‌دردی. مین اوزین چاقروب ۋاسیلی ایۋانوۋیچ سز پاژالستا آنی یابابه کورمه‌گز، بزنڭ کیره‌کلی پریکاشچیگمز اول، دیگاچ تیمه‌دی، قالدردی.

صادق—. بزده‌ده شوندی اشلر بولا باشلادی‌دیگن، ئه؟

خلیل—. ئیبو!

(شول آراده ناتاشا آش آلوب کره. بارسی‌ده صالفیتلارینی آلوب اوطورالار. عالیه آش صالا.)

صادق—. ئلی سز یاڭی خبر ایشتدیگزمی؟

خلیل. اول تاغی نیندی یاڭی خبر؟

صادق—. بزنڭ، تگی، تیلی، احمدجان، قزین سلیم حاجیغه بیرگان!

خلیل—. سلیم حاجیغه؟ نی دیب؟ ئلله قزینه اورون طابا آلمغانمی؟ ئلله قزی اوطوز طوتورغانمی تیلی، تیلی!

ابراهیم—. ئه‌گرجی سلیم حاجیغه‌می؟ اول آلتمش یاشلك قارت ایچ!

صادق—. آلتمش یاشلکمی، توگلی، مین آنسین بلمیم. مین مدرسه‌ده اوقوغانده اول ظور شاکرد ایدی، مین ایللی سیگزده، مونه اوزگز اویلاگز!

خلیلـ نی دیب بیرگان! ئەی تیلی ئەی تیلی!

صادقـ طوتقان‌ده بیرگان!

ابراهیمـ جماعتلری رضأ بولدیمیکان؟

صادقـ نیندی جماعتلری، آندی تیلی کشی جماعتکه‌فلانگه قاریمنی؟

خلیلـ اول اوز باشینه قیلانا ایندی، یه قزی اوزین اویاتلی ایته‌ر! تیلی، تیلی!

عالیهـ قزی رضأ بولغان دیمی؟

صادقـ (کولوب) بزنڭ ملالار ایسان بولغانده قزنڭ رضالغی ایکی تین بر آقچه! آلار قچقروب یغلاسه ملا شادلانوونَدن، دی، آقرتن یغلاسه، السکوت علامة الرضأ، دی.

عالیهـ بارمیم دیسه؟ (ابراهیم عالیه‌گه قاری)

صادقـ (کولوب) قارا، نرسه سویلی؟

خلیلـ بیك درست ئەیته. خاتون قز، اول حیوان توگل ایچ ـ آلارنڭ حقی بار. شریعت، آخرسی، آلارغه‌ده حق بیرگان.

ابراهیمـ بزنڭ طورمشنڭ، خاتون قزیاغی‌ایس کیتکچ. ایرلر تلەسەلر نیشلیلر، تلەسه اویلەنه تلەسه آیرا، تلەسه قینی، تلەسه خاتونینڭ مالین بتره.

عالیهـ اول نیدن، ابراهیم آبی؟

ابراهیمـ (قزاروب) اول بردن خاتونلارنڭ نادانلغندن ـ آلار اوزلرینڭ حقلرینی بلماینچه اوزلرین آیاق آستینه‌طاپتاتالار، ایکنچیدن بزنڭ ایرلرمزنڭ خاتونلارغه کشی کوزی برله قارامایَنچه، قورچاق دیب‌کنه قاراولارندن.

صادق.. قورچاق بولغاچ، آلارغه قورچاق دیب قارامی نیشلیسڭ؟ (اوزی کوله).

عالیه.. نیك قورچاق بولسون؟

صادق.. قورچاق بولمی نیشلهسون. سز نیشلهگانگز بار؟

عالیه.. بارسونده اشلیمز. بوآشنی کم پشرگان، بواوینی کم جیغان؟

صادق.. بوآشقهایتنی کم آلغان؟ بواویگه جهازنی کم کیترگان؟

عالیه.. الله، بز نیچك ایتلر کیتره آلیق؟ بز نیچك جهازلار آلا آلیق؟ بزنی بیت اویدن چغارمیلار. بزنی کیشگه کورنورگه یارامی دیلر.

صادق.. (کولوب) مونه شولای سز بر اش اشلی آلمیسز، شونڭ اوچون سزنی حیوان اورنینه، قورچاق اورنینه یورتهلر تلهسهلر کیهوگه بیرهلر، تلهسهلر آیرالار.

عالیه.. ایرلر کوچلی شول، آلار بزنی جبرلیلر — (ناتاشا ایکنچی آشکرگزه) آلار تلهسهلر نیقیلنهلار. بزنڭ آلارغه قارشی کوچمز یوق.

صادق.. (کولوب) مونه شولای ایتوب جبرلتماسکه کیرهك شول! مونه گازیته أیتکانچه («طالڭ»غه کورساتوب) طارطشورغه کیرهڭ.

ابراهیم.. حاضرگی حالده آلارغه طارطشورغه ممکن توگل. آلای بولسه شریعتکه صیمی، بولای بولسه عادتکه صیمی!

عالیه.. شولای شول. ئهنه صادق آبزی میندن نیچك کوله!

صادق.. (کولوب خلیلگه قاراب) مونه طارطشه باشلادیلر، گازیتهنڭ فائدهسی بولدی

خلیل.. اوینادهکول، صادق آبظی، مین همان شول تیلی

احمدجاننڭ اشین آکلامیم، نی دیب بیرگان. سین بر آز صوراشمادکمی؟

صادق.— اویلاماغانده نیتمگانده بازارده کیلاشوب قایتقانده جماعتلرینه آش صو حاضرلرگه قوشقان. ایرته‌گی‌سون سلیم حاجی کیلوب نکاحده اوقوتقانلار. نکاحنه قدر خاتونی‌ده قزی‌ده برنی‌ده بلمگان،دی.

خلیل.— اول نینندی اش اول! مین شوندی اشلرگه عجبکه قالام.

ابراهیم.— مینمچه بو بیك طبیعی اش، خاتون قزلارغه قورچاق ایتوب قاراغانده، آتالارغه آغالرغه قزلارنی تلسه قایا، تلسه کمگه بیرورگه ایرك بولغانده موندی اشلر کوندن کون کوبه‌یه‌چك. بر تورلیلری قزلارین، سگلیلرین ایرك باشدن ئلله کملرگه صاتاچقلار. بر تورلیلری اوز سوزین ایتار اوچون قزلارین بتون اوی جماعتینه قارشی کیلوب سلیم حاجیلارغه بیره‌چکلر. بر تورلیلری قزلاری بر بر کشینی سویگان اوچون قزلارین اوزلرینڭ رخصتندن باشقه سویگانگه جزالاو اوچون قزلارینڭ باشلارین یوغالته‌چقلار.

خلیل.— شریعت بار بیت! خاتونلار حقاری‌شریعتك قصولغان بولسه‌ده بار بیت! آلارنی صارق اورنینه صاتارغه یارامی بیت!

ابراهیم.— شریعت آندی کشیلرنی بر وقت‌ده‌ده اوزلرینڭ اشلرندن طیا آلماغان، موندن صوڭده طیا آلمایه‌چق! بلطرغی صالح حضرت قزینڭ واقعه‌سین خاطرگزدن چغارماغانسز؟ اوز سوزین ایتار اوچون، آنكاردن رخصتسز سویوی اوچون قزین جزالار اوچون نیشلادی؟ ئلگاری بیرورگه وعده قیلغان بولسه‌ده آرالارنده خط یورگاننی بلگاچ، رحیم افندیگه نیك بیرمادی؟ سویو جنایت حسابلانغانلق، نکاح قدا قداغیلار بولوب، مونچه کریشوب یورو

اوچون ياصالغان عادت ايتدروب اويلانغانك، موندى اشلر بتەچك توگل، آرتەچقدر. (ناتاشا اوچونچى تورلى آش كريته. آشيلار)

خليل—. صالح حضرت خطأ ايتدى، آنسون‌ده سوزده يوق!

صادق—. سويله‌مه ايندى، آلما توسلى قزينى بر چولاق ملاغه بيرماسه يارامى ايديمنى؟

خليل—. قزى قاچوب‌قايتقان شيكللى؟

عاليه—. بر آيدن‌اوق قايتقان.

خليل—. مين‌اوزم شوندى‌اشلرنى ياراطميم. لكن آتا آنا سوزندن چغوب، اوزلرى تلەسەنى اشلەب يورگان بالالرنى ماقطى آلميم.

صادق—. حاضرزمانه اوزگارگان، خليل. بزگه بو اشلر بيك جات طويولا، لكن ياشلر، اوزلرى ياشاسى دنيانى اوزلرى تلەگانچه يورتمكچى بولالار. آلارنى‌ده عيبلەر حال يوق!

ناتاشا—. (كروب، خليل‌گه) آبطى آنك‌بر حضرت بار. آبزطاى زكاة بيرورگه كيرەك ايدى، دى.

خليل—. آش‌آرتين كيترده، مونه چغارمن.

صادق—. اول نيندى حضرت؟

خليل—. كورشى آولنك اشرف الله ملادر. آلاردن‌ده طويوب بتدم ايندى.

صادق—. طويماسلق توگل‌ايندى. (ناتاشا آش آرتى آلوب كره)

عاليه—. اتى بز بوگون اورمانغه چغيق‌مى؟ خديچه آپالرده بارامز ديلر.

صادق—. ئە، مونەنى‌اوچون‌اول شول چيكلى، خاتونلارحقين صافلار اوچون طارطشا ايكان!

خلیل--. (کولوب) ئلی اوزی گنه‌ده‌نوگل، ابراهیم‌نی‌ده‌آدواقاتقه یالالغان! آنده نیشله‌مکچی بولاسز؟ اویده طورورغه‌غنه یارامیمنی؟

ابرهیم--. ئلی گنه، خلیل آبظی، مین آندی اشلرنی یاراطمیم دیگان ایدك!

خلیل--. (قزاروب) یاری، یاری‌بارورسز! مونه صادق آبظی، بولار برله سویله. اوز سوزك برله اوز آوزگنی طغالر. (دعا قیله‌لر)

خلیل--. مین چغیم ئلی (چغا تورلیسی تورلی یاقغه اوطرالر)

صادق--. نی‌حال‌عالیه، نیشلیسك، ماریه‌الیکساندراڨ ناك کیلدیمی؟

عالیه--. کیله، صادق آبظی.

صادق--. یاخشی اوقوته‌می صوك؟

عالیه--. مین آنی قایدن بلیم، صادق آبظی، اوقی یازا بلم، کتابلر آکلی باشلادم، سویلرگه بیك آور شول!

صادق--. تگی، مین، قزاندن آلوب قایتقان کتابلرنی اوقودکمی؟

عالیه--. شت شول کوننوك اوقوب بتردم. آندن ابراهیم آبظیدن آلوب ئلله نی قدر کتاب اوقودم.

صادق--. (ابراهیم‌گه) نی‌حال ابراهیم اشلر بارامی؟

ابراهیم--. آقرتین‌غنه‌بارا.

صادق--. ئلله‌آوریسکمی؟ ئلله نیندای کیفسز طوراسك!

ابراهیم--. یوق. اش بیك کوب، کانتورده ۱۲ساعت‌اشله‌ب قارا، آوررسك! تاغی کیچه ئلله نیشله‌ب یوقلاب بولمادی.

عالیه--. نیك؟

ابراهیم--. (عالیه‌گه قاراب) قاندالا آشادی.

عالیه--. ئه‌هه! نیك صوك کانطورده شول قدرکوب طوراسز؟

ابراهيم--. اش كوب.

عاليه--. باشقه‌لر اشله‌مى منى؟

ابراهيم--. باشقه‌لرغه‌ده كوب.

عاليه--. آلاى بولغاچ، تاغى ياكالرنى نيك ياللاميلار.

ابراهيم--. فائده كيه‌ى!

عاليه--. فائده‌نى الله بيره ايچ.

ابراهيم--. الله‌بيره‌بيرووندە، بز ١٢-١٣شار ساعت‌اشله‌گانگه بيره شول اول!

صادق--. (كولوب عاليه‌گه) ئلى سين شول بايلقلرنى اوزندن اوزى گنه كيلگان ديب بله ايدكمنى؟ مونه ابراهيم‌نك ايكى ساعت آرتق اشله‌وندن قالفاغك بولغان؛ آندرى‌نك ايكى ساعت آرتق اشله‌وندن چيتگك بولغان، بوته‌نلرى تاغى شولاى!

عاليه--. مينم‌بتون‌نرسه‌م‌كشى حقى‌منى؟ آلارژالونيه‌آلميلارمنى؟

ابراهيم--. آلسه‌لارده اشلرى قدرى‌آلميلارشول مونه مين ١٢ ساعت اشليم ايكان، آلطى ساعتاك‌گنه‌سين آلام، آلطى ساعتلگى خوجه‌لرغه قالا. بوتنلرى‌ده شولاى.

صادق--. (كولوب) شولارغه بيرلمه‌گان ژالونيه‌لرندن سيگه اتيبيكلر قالفاقلار اشله‌ته‌لر، حهازلار ياصيلار. شاكرفلر آقصاق خاتونلرينى قايسيسن آنده قايسيسن مونده ايتوب دارولاندرالار، قريمغه بارالار، قافقازغه بارالار. شولارنك اش حقلارندن زكاة بيره‌لر. بدل حجگه يباره‌لر. شونلردن قوناق صيليلار. شونلردن اوزلرى آشيلار.

عاليه--. مين شول‌آندريلر ابراهيم‌آبطيلار، صالح بابايلر واسيلى‌لرنك ژالونيه‌سينه كيونوب طورامنى؟

صادق--. آلارنقى‌غنه‌توگل، قاراولچى ثابت، كتوچى‌خيرى‌لرنك‌ده ژالونيه‌سندن كينه‌سك.

عالیه-- سین کوله‌سڭ، صادق آبظی. مین سیگه اشـانمیم. ابراهیم آبی، درستی شولایمنی؟

ابراهیم- شولای.

عالیه- الله بیرمی منی؟

ابراهیم- الله اشچیلردن باشقه اوزی‌گنه بیرمی!

عالیه- مونه حاضر ئلی سز، ابراهیم آبظی، بزگه قونـاقغه کیلدیگز ،سز بزنڭ آشنی آشامادیگز آلای بولسه، بز سزنڭ آشنی آشادق.

ابراهیم- ئیبو! بایلار هر وقت اشچی آشین آشی، اشچی آقچه‌سین طوتا، اشچی بایلغینه خاتونلارن کیوندره.

عالیه- آلای بولغاچ سز نیك اول اوزگزنڭ اش بهاگزنی آلوب بتوررگه طروشمیسز، مونه بوگازیته أیتکانچه طارطشمیسز؟

صادق- مونه سز خاتونلار نیك أوزگزنڭ حقگز اوچون طروشمیسز، مونه سین ئلی اورمانغه باررغه أتیبگدن صورامانچه بولدرا آلمادڭ. مونه احمدجان قزی، آتاسندن قارت، سلیم‌گه بارغان نیك طارطشماغان؟

عالیه- شریعت آتالارنی باش ایتکان، خاتونلارغه قاچارغه‌یاصاغان.

ابراهیم- مونه بزنی‌ده شول شریعت بایلارغه قل ایتکان، بزنی‌ده بایلاردن قاچارغه‌ایتوب زاقون چغارلغان. شونڭ اوچون بزده سزنڭ کبك یارتی پراۋالی بولوب طورامز.

صادق- سزنڭ برله سویلی سویلی مونده اوز سوزمنی اونوتدم. خلیل چغوب کیتمه‌سون مین چغیم ئلی. (ابراهیم برله عالیه برآز بر برسینه قاراب طورغاندن صوڭ)

ابراهیم.- عالیه توتاش! سز نیشل‌دیگز؟ (عالیه دەشمی)

ابراهیم.- بز آغالی سگلیلی اوسدك، ئلی‌ده شولای. مین سزنك اشگزنی برده آگلامیم!

عالیه.- ابراهیم آبی! زنهاردیب ئەیتەم مینی اویالتما!

ابراهیم.- مین سزنی اوی‌التور اوچون أیتمیم. بز سینك برله آغالی سگلیلی، بز سینك برله آغالی سگلیلی بولونی سینك أتییك أنییك تلی، شونك اوچون‌ده بز سینك برله آغالی سگلیلی بولوب قالورغه تیوش!

عالیه.- ابراهیم آبی! أتی أنی شونی تله‌گانگه‌گنه بز شولای آغالی سگلیلی بولوب قالورغه تیوشمی؟ حاضرگنه اوزگز خاتون قزغه ایرك بیرو طوغروسنده سویله‌دیگز توگلمی؟ اول سوزار آش یاندەغنه سویله‌نەمنی؟

ابراهیم.- مین، عالیه توتاش، اوزمنك فکرمنی خطده‌ده یازغان ایدم. اوقوغانسز در؟

عالیه.- اوقوب بتوره آلمادم. آلای‌ده کوگلسز ایکانین آگلادم.

ابراهیم.- سز الله حقی اوچون، عالیه توتاش، اول اشنی اونوطگز. مین سزنك عمرگه آغاگز بولوب قالیم. مین سزنك عمرگه دوستگز بولوب قالیم. لکن... بوسی بولماسون!

عالیه.- ابراهیم آبی! مین سزنك کوگلگز بوش توگل ایکانین بلمی ایدم، مین سزنك کوگلگز ئله قاچاندن بیرلی بر بختلی قزنك اختیارنده ایدوکین بلمی ایدم. حاضر ایندی اشاندم. بز، بز سینك برله (یغلاغان طاوش برله) عمرلکه دوست بولوب، عمرلکه آغالی سگلیلی بولوب قالامز.

ابراهیم.- (قالطراغان طاوش برله) عالیه توتاش، سز مینی

آڭلامادیگز. مینم كوڭلمده موڭغینچه‌ده بر كمگه‌اورون بولغانی یوق. مینم سز نڭ برله دوست بولوبقنه قــالورغه تله‌وم ، مینم اوزمه عمرلك ایبلش طابوومدن دیب‌اویلاما، بتونله‌ی باشقه اویدن.

عالیه.— أتیلر أنیلرنڭ شونی تله‌موندن‌می؟

ابراهیم.— (جواب بیرمی)

عالیه.— مینی اوزگه تیك كورمه‌ودن‌می؟

ابراهیم.— عالیه توتاش! (قالطراب) عالیه توتاش! سز مینی آڭلامیسز ؟

عالیه.— نی‌دن؟ سز نیك بزنڭ شول دوستلق شول یاقنلغمزنی تاغی بركتەسكز كیلمی؟

ابراهیم.— عالیه توتاش! اش سز اویلاغانچه‌غنه توگل. بو اشنڭ ماطور یاغندن بیته‌ریه‌مسز یاغی كوب. سز شولارنی اویلاڭز!

عالیه.— بلورلر دیسزمی؟ سلیم حاجی كبك كشیگه بیرورلر دیسزمی؟

ابراهیم.— بــارسون‌ده دیم! سزنڭ بختسزلكڭزگه بیك زور سبب بولور دیب اویلیم!

عالیه.— شول‌غنه‌می؟ مین بارینه‌ده رضا‌ء!

ابراهیم.— اول‌غنه‌ده توگل!

عالیه.— طاغی نرسه بار ؟

ابراهیم.— بیك كوب، بیك كوب. بو اشنڭ صوڭنده جهنم عذابندن قاطی اشلر بار! بونڭ صوڭنده دریالارصووی قدری كوز یاشلری بار! مونه مین شول یاشلرنی توگارگه سبب بولاسم كیلمی! شول عذابلرنڭ زبانیبی بولاسم كیلمی!

عالیه.— شول‌غنه‌منی؟

ابراهیم— اول غنه ده توگل.. (آیاق طاوشی ایشتوله. ابراهیم گازیته آلا)

عالیه— بار سینه ده رضا! (ابراهیم قولی برله اشاره قیلوب عالیه نی توقتاته.. عریفه کیلوب کره)

عریفه— (عالیه گه) مونده نیشله ب طوراسڭ قزم؟

عالیه— مونه ابراهیم آبظی غزیته اوقودی، شونی طڭلاب طوردم.

عریفه— (ابراهیم گه قاراب) سین ابراهیم، چن ئلله آورومی؟ ئلله سز عالیه برله اورشمشدڭزمی؟ کوزڭه آچو علامتلری چقغان.

ابراهیم— (کوچله نوب کولوب) یوق، طوغدق جیگگی. مونه شونی اوقوب کولوشدك گنه! (شول آراده خلیل کیلوب کره)

خلیل— (ابراهیم غه قاراب) ابراهیم، بار ئلی سین، فخری آبظینی ییبار مه سونلر ئلی. مینی کوتدرسونلر ئلی. آنارده یوموشلار بار. (عالیه گه قاراب) سز نرسه بیك قیچقروب مناظره قیلشدڭز؟

عالیه— (کوزینی توشوروب) یوق أتی! مونه شونده غی مقاله نی ابراهیم آبظی اوقودی غنه!

عریفه— (عالیه گه) ابراهیم سینڭ آغاڭ بواسه ده محرم آغاڭ توگل، آنڭ برله ئلله نی قدر اوزون سوزلرگه جیتشرگه یارامی، اول باری بر اویات کشی.

عالیه— أنی بز بر نرسه ده سویله مه دك.

عریفه— سویله مه سکه کیره ك شول! سینڭ آنڭ برله اشڭده بیك آز بولورغه کیره ك. اول باری بر شول آندری کبك بر خدمتچی، آنی آیروب یورتومز بزنڭ یاخشیلغمردن غنه! سین اوزڭنڭ بای قزی ایکانڭنی اونوتماسقه کیره ك!

خلیل— (عریفه گه) سز خاتونلار بیك تیره نگه کرگه یاراتاسز. ئلی بیت بر نرسه بولماغان، برگه غزیته اوقوغانلار ایکان، موندن

صوڭ مونه اوقوماسلر. عالیـه، بار قزم بالقونغه چـای حاضرله!

خلیل-- (عریفه‌گه) ئلله بر بر نرسه بارمی؟

عریفه-- بر نرسه‌ده یوق‌ده، مین شول ابراهیمغه ایسك کیتوب یورووکنی یاراتمیم. شونڭ آناسن یاراتمادم، اوزین یاراتمیم.

خلیل-- اول بیت حاضر بتون کانطورنی آلوب بارا، بتون اشنی باشقارا طاغی أتیسی بزنی اوز بالاسی ایتوب تربیه قیلغان آغامز. آنی، شول‌ایندی، آندریلر اورونده یورتوب بولمی.

عریفه-- مین آناڭ طاسما تلین یاراطمیم الله صاقلاسون عالیه‌گه ئلله نیلر سویلر.

خلیل-- سویله‌سه تیك سویله‌سون.

عریفه-- سین شولای قزڭنی تلاسه‌ڭ کم برله تلاسه‌نیشلاتوب یوررگه تلیسکمی؟ آلای بولسه طاغی بر ایکی اوچ کشی آلوب کیل!

خلیل-- ابراهیم اوز کشڭ دیم. ابراهیمدن برنی بولماس دیب اشانام. بولسه طاغن ئلله ابراهیم یارامی تورغان یگتمی؟

عریفه-- مونه أیتوب‌ده بتردڭ. سینڭ کوڭلـڭده کوره‌سڭ شول خیرچیگه قزمنی ئه‌رم ایتو! مونه توتسون قاپچغین، بردن بر قزمنی بیرم‌می صوڭ؟ ئیبو شول مرفوعه‌غه کیلون بولور دیب اوسدرگان‌ایدم. اول سوزنی آوزڭده آلما. کوڭلـڭده کرتمه! موندن صوڭ مونده ابراهیمڭنی اوستروب قایتمه! ئلله اُویلرنڭ آشارغه یوق‌دی‌می؟

خلیل-- الله، سین بیك یارصیدڭ!

عریفه-- یارصمی، اول میگه بالا ایچ!

خلیل-- میگه بالا توگلمنی؟

عریفه-- سین بالانڭ قدرینی بله تورغان کشی بولسه‌ڭ شوندی ماتاماللرغه بیررگه اویلاب طورماس‌ایدڭ. مونه موندن صوڭ

آقتغی بولسون قزمنی ابراهیم یانینه چغارمیم! ایشتدگمی چاقرماده!

خلیل--. یارار، یارار، یارصیما! (شول آراده عالیه کیلوب کره)

عریفه--. قزم، مونه موندن صوڭ ابراهیم برله آشارغه اوطورمه! اول سینڭ آغاڭ بولسه‌ده آلار بیك یاوز کشیلر. الله صاقلاسون آناسی پایسه‌اسمکی چغاراباشلار، آڭلادڭمی؟ نیك دشمیسڭ؟

عالیه-- یارار.

عریفه--. بل رخصت یوق! شاکرفلرنڭ جیون صاباق صندرغین بتره آلماسسڭ!

خلیل--. چای اولگردیمی؟

عالیه-- اولگردی. (خلیل برله عریفه چغا، عالیه یالغز قالا)

عالیه-- بر یاقدن تگیسی قصا، بر یاقدن بولاری قصا، مونه یولین طاب ایندی، غزیته أیتکانچه، مونه بولار برله طارطش ایندی. (ایسابلاب طوروب) طارطشام، طارطشام. آقتغینه قدر طارطشام.

پرده توشه

ایکنچی پرده

بر طورغه باقچه کورنه، باقچه‌غه طابا تره‌زه‌سی قاراغان
اوی. جایگی تون. آی یاقطیسی‌غنه بار. عالیه یالغز.

عالیه. (تره‌زه توبینه اوطورغان کوینچه کوککه قاراب) تون نیندی ماطور، نیندی جلی، نیندی طن. یوره‌گمنڭ سیکروندن باشقه بر نرسه ایشتولمی. اوف نیچك کورشرمن، نیچك طاغی سویله‌شرمن، آنڭ بوز کبك یوره‌گین نیچك ئروتورمن! نیچك آنی اوزمنڭ سویومه، اوزمنڭ آڭاردن باشقه طورا آلماومه اشاندررمن! نیچك اوزمنڭ بالا توگللگمنی، اوزمنڭ آڭلاب یورگانمنی آڭلاتورمن. نیچك اوزمنڭ آنڭ اوچون هر آورلققه رضالغمنی بلدررمن. نیچك بو ماطور تونده، بو انجولر کبك تزلگان یولدزلار آلدنده آیاغینه تزله‌نوب قولین اوبوب اوزمنڭ کوڭلمده‌گی بار اوینی سویله‌رمن. نیچك آنڭ آلدینه باتوب اوزمنڭ قاینار یاشلارم برله باشمده‌غی قایغولارمنی خسرتلرمنی یووارمن. اوف ئه‌نه کیله تورغاندر آخریسی (یراقدن قاراولچی شاقلداوی ایشتوله) ئه‌نه شول کورنه، اولمی؟ اولمی؟ اوف، یوره‌گم سیکره، کوروب سویله‌شکانمز یوققه ایکی آطنه بولدی، نی‌قدر خطلار یازدم، نی‌قدر یالنچلار یباردم، بو کونگه قدر کیلورگه رضا بولمادی. ایندی کیله! ئه‌نه

کیله! اول، یوره‌گم شادلقندن یارلا! (یوره‌گن طوتوب) ئه‌نه طوقتادی! ئلله اول توگل؟ ئلله قورقا؟ ابراهیم! ابراهیم! (شول آراده باقچه آراسندن ابراهیم کیلوب چغا)

عالیه — کوته، کوته یوده‌ب بتدم، اوف! ابراهیم آبی نیک بیک اوزاق طوردڭ؟

ابراهیم — مین بیک اوزاق اویلاغاندن صوڭغنه کیلدم. باقچه یانینه ایکی مرتبه کیلوب کیتدم. اوچنچیسنده‌ده بلکه کیتار ایدم، سینڭ طاوشڭنی ایشتکاچ کیته آلمادم.

عالیه — ابراهیم آبی، سین میندن نیک قورقاسڭ؟ نیک اول قدری مینی یالندراسڭ؟ (ابراهیمغه) کیل مونده مینم قولمدن طوت، مین‌ده باقچه‌غه توشه‌م! (ابراهیم آقرتین‌غنه باروب قولندن طوتا عالیه تروزه‌دن سیکروب توشه) نیک سینڭ قولڭ اول قدری صالقون؟ (آی یاقطیسنده یوزینه قاراب) ابراهیم آبی، نیک سینڭ یوزڭ ئلله نیندی؟ سین آق کیندر یابقان کبک؟ سین نیشلیسڭ؟

ابراهیم — (آقرتنغنه طن آلوب) مینمی، مین عالیه توتاش، اوزم برله صوغشام. مینمی، عالیه توتاش، مینمی؟ مین، عالیه توتاش، حاضر ایکی! بر ابراهیم مونده کیلورگه قوشا، بر ابراهیم کیلمه‌سکه قوشا! بر ابراهیم سیکه سویو خطلاری یازارغه قوشا، بر ابراهیم سیندن آلغان خطلارنی اوتقه یاغارغه قوشا! مونه مین نیشلیم، مونه نیک بیتم کیندر کبک آق، مونه نیک مینم کوزلرم تیلی کشینکی کبک! (طن آلوب) مین سیندن اول خطنی آلغاندن بیرلی یوده‌ب بتدم، شول کوندن بیرلی مینم اچمده‌گی ایکی ابراهیم صوغشه باشلادی. بو کونگه قدر برسی‌ده جیکه آلغانی یوق. بوکونگه قدری قایسینڭ فکری درستلگین‌ده بله آلغانم یوق. مونه شونڭ اوچون مین تیلی کشی کبک یوریم. شونڭ اوچون مین سیکه هروقت معناسز خطلار یازام. مونه شوڭارغه کوره

مونی کیلور اوچون ئلله نی‌قدر غیرت صرف قیلورغه کیره‌ك بولدی. آخردن سینك برله کورشوب سویله‌شور اوچون، سیگه اوزمنك آقتق سوزمنی ئه‌یتور اوچون کیلورگه اویلادم. مونه عالیه طڭلا!

عالیه.— طڭلیم، طڭلیم، همه‌سون سویله

ابراهیم.— مین اویلادم، اویلادم، باشم قاطوب بتدی، اوچینه چغا آلمادم. تگی کونگی آشدن صوڭ أنیك بزنی آیرماغان بولسه‌ایدی، مین سیگه اوزمنك کوڭلمده نی‌بارلغن سویله‌رگه باشقه یول طابا آلسه ایدم بو کون مونده کیلمگان بولور ایدم.

عالیه.— سین شوندی ماطور تونده، شوندی ماطور یولدزلار یاقطیسنده مینم برله سویله‌شه‌سك، مینم برله کوزگه کوز قالوب آڭلاشاسك کیلمادی منی؟

ابراهیم.— ایتدم‌له‌سه، برابراهیمنك کیلدی، برسینك یوق! توقتا عالیه مین سویلیم، مونه نرسه! بو اشنی باشلاماغان بولسه‌ق بیك یاخشی بولاایدی، ایندی باشلانغاچ اوچلامی حالمز یوق. بز اوچلاماسه‌ق اش اوزی اوچلانه. مونه نرسه، سین میگه اول قدر طوغری قارامه، عالیه! سینك اول کوز قاراوك مینم کوڭلمده‌گی تاغی ایکی ابراهیمنی صوغشدررغه طوتونا!

عالیه.— یاری.

ابراهیم.— مونه، عالیه نرسه. هر اشنك ایکی یاغی بولا. فائده‌لی یاغی، ضررلی یاغی. مین مونه مونده سینك اوچون اوزم اوچون قایسی یاغی فائده‌لی‌لغین، قایسی یاغی ضررلغین بله آلمیم اویلاب قارا، بزنك بواشمزنی‌گنه بلسه‌لرده أنیلرك نیشله‌رلر ایدی، ایرته‌گه اوك سلیم حاجینی ئزله‌رگه طوتنورلار ایدی‌می؟ مونه مین، عالیه، اوزمنی شول جنایتکه سبب ایته‌سم کیلمی. مونه مین سینك عمرڭنی ئه‌رم ایته‌سم کیلمی!

عالیه— قائەلی یاغی، ابراهیم، مونه حاضر سویلەشولرمزنی قائەغەصانامامسەڭ باشقه قائن کوره آلمیم! (عالیه کوزینه طوب طوغری قاری)

ابراهیم— عالیه! مینم کوزمده آلای آغولی کوزڭ برله قاراما دیم، مینم صوغشمی طورا تورغان ابراهیملرمنی تاغی اویانمه، دیم!

عالیه— ابراهیم آبی، نیك سین اوزڭنی اوزڭ آلدارغه تلیسڭ؟ نیك سین مینم کبك برگنه عالیه بولمیسڭ؟ مونه مین برسندن‌ده اویالمیم! مونه مینم اچمده ایکی عالیه صوغشمی! مونه کوڭلمده بر عالیه برله بر ابراهیمدن باشقه بر نرسه یوق! نیك سین شونی آڭلامیسڭ، نیك سین مینی اوزینڭ سویگانی برله برگه بولو راحتندن محروم ایتەرگه طروشەسڭ؟ سین بیت مینی سویەسڭ؟ ئەنه کوزڭ ئەیته! ئەنه مین حاضر سینڭ، بتون، کوڭلڭدەگی اویلارنی کتاب اوقوغان کبك اوقیم، سویەسڭ بیت، ابراهیم؟

ابراهیم— (نیشلەرگه بلماینچه) سویەم، عالیه! سویەم! سینی شول قدر سویەم، سینی اوزمدن اوزم کونلیم! سینی شول قدر سویەم، سینی سویووم سیڭه ضرر کیتورمسون دیب سیڭه بلدرمەسکه طروشام! حاضر، عالیه، مینم کوڭلمدەگی تگی ابراهیم جیڭلدی، مین اوزمنڭ اویمنی سیندن یاشره آلمادم! سویەم مین سینی، سویەم! (عالیەنڭ قولین آلوب اوبه. عالیه یوزندن اوبه.)

عالیه— مین‌سینی ئله قاچان بلدم. لکن سینڭ بوتیرسلگڭ، سینڭ بو غیرتڭ مینم غیرتمنی گنه آرتدردی. سینڭ بو اشڭ مینم آلدمده سینڭ بهاگنیغنه آرتدردی. مین حاضر سینڭ چن کشی ایکانلگیڭه، سینڭ عمرلك ایدەش بولورلغیڭه اشاندم. مین سینکی ابراهیم! (قوچاقلاشالار.)

ابراهیم. عالیه، سین مینی جیکدك، سین مینم عقلمنی آلدك. مین حاضر اوزمنك کم ایکانلگمنی اونوتدم، مین حاضر اوزمنك نیشـلەگانمی بلمیم، مین حاضر بو اشدن نیلر چغاچغین آڭلی آلمیم. لکن مین حاضر اچمدەگی صوغشدن قوتولدم. اچمدەگی ریڤالیوتسیادن قوتولدم. مین حاضر نی کورسەمدە سینك اوچون کوررگە رضا. مین حاضر سینك راحتك اوچون اوزمنی قربان قیلورغە راضی! اوف، عالیە، مین نیلر اویلادم، نیلر اویلادم، ایکی آطنە بویی سینی نی قدر سویسەمدە اوزمنی اوزم سویمیم دیب اشاندرمقچی بولدم. سینی‌نی قدر سویسەمدە، سینك خطلارڭنی کوکرەگمدە یورتسەمدە سیگە شوندی صووق خطلار یازدم. مین، عالیەم، شولای ایتوب سیگە فائدە ایتەم دیب بلدم، مین شولای ایتوب سینك یاش محبتڭنك اوطین سوندرەم دیب بلدم. مونە مین، مونە بو گوندە سیگە شونی سوندررگە کیلدم، چدی آلمادم، سینك محبت اوطـگدە اوزم یاندم. مین حاضر سینك قلك! نی تلەسەڭ مینم برلە شونی اشلە!

عالیە. ابراهیم! میگە قل کیرەکمی! میگە دوست کیرەك! سین مینم ایبدەشم، سین مینم عمرلك یولداشم! مین سینك بو کوڭگی کبك طن، جلی توندە دوستك بولغان کبك جهنم کبك دنیانك قایغولارندەدە مین سینك ایبدەشڭ! آڭلادڭمی، ابراهیم مین حاضر سینك تگی مینی یاراتمی تورغان ابراهیمڭنی جیکدم. کوڭلـڭنك اول اورونینە اوزم کروب اوطوردم. حاضر بز بر—حاضر سینك برلە بز بر. سین، ابراهیم، عالیە! مین، ابراهیم، ابراهیم! (تاغی قوچاقلاشالار. قاراولچی شاقلداوی ایشتولە. آیریلالاردە)

عالیە. ئەیڭ مونە شونڭ اوطوریق (بر آغاچ توبینە اوطورالار)

ابراهیم. (کوککە قاراب) قارا، نیندی ماطور! قارا، عالیە نیندی طن! آغاچلار نیندی موڭ! همەسیدە بزنك شادلغمز برلە

شادلانغان کبك کورنه، همه‌سی‌ده بزنك شول سرلرمزنی طڭلاغان کبك بولا!

عالیه--. (ابراهیمنڭ قولین طوتوب) مونـه سین شول کیچنی کورماس اوچون، مونه شول قوللارنی طوتماس اوچون، شول آوزلارنی اوبماس اوچون (اوزی ابراهیمنی اوبه) ایکی آطنه بویی قاچوب یوردڭ!

ابراهیم--. عالیه! مینم اوّلگی عیبلرمنی مینم یوزمه بەرمه. مینم قیلغان اشلرمنڭ همه‌سی‌ده سینك راحتڭ اسمینه، سینك سعادتڭ اسمینه قیلنغان ایدی. اول وقتده مین سینڭ هر قایغوغه قارشی طوررلق غیرتڭ بارلغین، اوزڭ تله‌گان هر اشنی بولدررغه طرشورلق کوچڭ بارلغین بلمی ایدم. مین سینڭ اوز حقڭ اوچون طارطشورغه جیتارلك ایرلگڭ بارلغینه اشانمی ایدم. حاضر اشاندم حاضر مین، سین مینم برله بولغانده، اوزمنڭ هر آورلقغه چدی آلوومه اشانام. حاضر مین سینڭ برله برگه بولور اوچون ئلله نیندی ظور فدائیلقلارغـه حاضرلگڭنی کوردم. مین حاضر سینی ئلله نیندی سلیم حاجیلار برله قورقوتا آلماولارینه اشاندم.

عالیه--. مینم خورلانغانم موڭغینچه‌غه قدر سینڭ میکه بالا دیب قاراوڭ ایدی. سینڭ میکه کوز قاراشڭنڭ اوزگارووی میکه یـاڭی غیرت بیره. مین موندن صوڭ اوزمنڭ تـلـه‌گانمنی بولدرراوچون یاڭا غیرت برله طوتونامن، مین حاضر اوزمنڭ حقمنی صاقلار اوچون ئلـگاریگیدن آرتق ایتوب طارطشامن! بلەمسڭ ابراهیم! مین موڭغینچه نیلر اویلادم، مین بارسونڭ اویلادم.

ابراهیم--. نرسه‌نڭ بارسون‌ده؟

عالیه--. اوزمزنڭ کیله‌چگمزنڭ بارسون‌ده. سین أنینڭ سینی یارأتماوین بلەمسڭ؟

ابراهیم.— مین اوزمنی شاکر فارنك بتون آتصاق خاتونلاری یاراتمی دیب بلهم.

عالیه.— اول ئولسهده مینی سیگه بیرورگه رضا بولاچق توگل! احمدی آبظینك کم‌ایکانلگن بلهمسك؟ اول‌ده سیگه بیرونی بر ظور خورلققه صانایه‌چق!

ابراهیم.— صادق آبظی؟

عالیه.— صادق آبظی، اول، عقللی قارت.

ابراهیم.— أتییك؟

عالیه.— أتینی بلور حال یوق! اول بر قاراسه‌ك بر تورلی بر قاراسك ایکنچی تورلی. انی آنی اوز یاغینه بورور!

ابراهیم.— آلای بولسه امیدلنورگه اورون یوق.

عالیه.— طارطشماسه‌ك یوق! (شول آراده آغاچلار آراسنده برقارتچق کورنه، اول ئشقلانوب طڭلارغه طوتونا) لکن مینمچه بار! سین‌نی‌أیتورسك.

ابراهیم.— جه سویله!

عالیه.— أتی قزاندن قایتقاچ اوق صادق آبظینی جاوچیغه قوشارغه کیره‌ك، بیرسه‌لر بیك یاخشی بیرمه‌سه‌لر قاچارغه!

ابراهیم.— آلارنك قولنده بتون پالیتسیا، آلار حاضر طوتارلارده مینی بربر عیب برله تورمه‌گه یابارلار، سینی کوچله‌ب بربر سلیم حاجی کبك کشیگه بیرورلر.

عالیه.— مین بارمیم!

ابراهیم.— آلایغه قالغاچ آلار سیگه قارامیلار.

عالیه.— نیچك آلار بزنی طوتوب آلالار، نیچك سینك کبك کشیگه عیب طاغا آلالار!

ابراهیم.— ئی، آقچه بولغانده بزنك . . . برله تله‌سه‌ك

کمنی قاراق ایتوب بولا. تلاسەکڭ کمنی اوت صالوچی ایتوب بولا. طاغی ایك جیگـلی سیاسی دیب بولا! سزنكڭ اول احمدی آبظییگز آندیلاردن تورقادە اویالادە تورغان کشی توگل.

عالیە--. بر بر ملاغە باروب نکاح اوقوتسەق؟

ابراهیم--. ملالر آلارنكڭ اوز قولندە، حاضر بر روایت طابارده آیروبده آلور.

عالیە--. اول نیندی اول، بارسیده آقچەغە ضاتولا! آقچەغە صاتولمی تورغان نرسە بردە یوقمنی؟

ابراهیم--. آقچەغە صاتولمی تورغان نرسەمی؟ بار!

عالیە--. نرسە؟

ابراهیم--. چن سیوشو، درست محبت! مونە شول بزنی قوتقارسە قوتقارا!

عالیە--. آنی اوزین ئللەنیندی ملالرنكڭ یالغانلرندن، ظالمنكڭ ظلمندن، أتیلرنكڭ جبرندن صاقلارغە کیرەك بیت! شوکارغە یول طاب!

ابراهیم--. طابدم.

عالیە--. نرسە؟

ابراهیم--. مونە نرسە. شریعتدە زاقوندەدە ایر برلە خاتون ایکی شاهد آلدندە برسی برلە برسی ایرلی خاتونلی بولوب طوروغە رضا بولسەلار بر کمدە آیرا آلمی.

عالیە--. شولایمی؟ درستمی؟ ئەیدە حاضر صادق آبظینی اویاطیقدە، بز ایرلی خاتونلی؛ دیب أیتیك!

ابراهیم--. آشقمە! مین شوکارغە یاراقلی شاهدلر طابیم! آندن صوڭ بر ایکی کوندن اشنی بترورمز.

عالیە--. بوگون نیك یارامی؟

ابراهیم--. بوگون کمنی طاباسڭ. اول سین طابقان کشی طاغی آقچەغە صاتولا!

عالیە--. آندری یاریمی؟ ناتاشا یاریمی؟

ابراهیم--. آلار یارامی!

عالیە--. سینڭ شوکارغە یارارلق کشیلرڭدە یوقمنی؟

ابراهیم--. باردە، حاضر نیچك کشینی اویاتوب آڭلاتاسڭ نیچك آلارنی آلوب کیلەسڭ!

عالیە--. آلار کانطوردە قونمیلارمنی؟

ابراهیم--. آندەسون آندە، اسماعیلگە سعیدکە اوشانورغە یاری، فیض‌اللەغە اوشانوب بتار حال یوق!

عالیە--. ایندی نی بولسە بولور، بار زنهار آلوب کیل! مینم کوڭلم قورقا، بوگوندن قالدراسم کیلمی.

ابراهیم--. سینڭ سوزڭ میگە زاقون عالیە! آلای بولغاچ یازوشورغە کیرەك، شول یازوغە قول قویارمز. آلاردن‌دە قول قویدررمز.

عالیە--. کاغذ قارا آلوب چغیممی؟

ابراهیم--. یاری آلای بولسە آلوب چق، آندن آری مین باروب تگیلرنی آلوب کیاورمن!

عالیە--. مینی ترەزەگە مڭگرش (عالیە ترەزەگە منە. ابراهیم کوتوب طورا. بر آزدن)

عالیە--. مە! (ابراهیم کاغذ قاراقام آلا. عالیەنی کوتەروب توشورە. قارتچق همان طڭلاب طورا)

ابراهیم--. (کوکگە قاراب) کون‌دە یاقترا ایکان. مونە مین شونی یازوب قالدریم، سین شوندن کوچروب طاغی بر کاغذگە یازارسڭ! شول کاغزگە آلاردن قول قویدررمز. سین یازغان کاغز

مینك قالور، مین یازغان سینك قالور (ابراهیم یازوب بیره، اوزی تیزگنه چغوب کیته)

عالیه--. تیز کیل!

ابراهیم--. حاضر، موندەغنه.

عالیه--. آلار بولماسەلار، کمنی بولسەده آلوب کیل (یازارغه طوتونا)

عالیه--. یازوبده بتوردم، کیلسونلرگنه! کونده یاقتردی. (قاراولچی طاوشی ایشتوله. عالیه اولنلرنی طوتوب قاراب) چقده توشکان ایکان! اوزاققه قالماسەلار یارار ایدی. (شول آراده ابراهیم. آنك آرتندن اوچ کشی کیلەلر)

قارتچق--. قهر صوقغانلر ایکان، بولار ئلله نیشلەمەکچی بولالار. باروب أیتیم! (یوغالا)

ابراهیم--. مونه آلوب کیلدم، یوقیلارندنده اویانماغانلار.

عالیه--. رحمت کیلولرینه. مونه مین یازوب بتوردم.

ابراهیم--. (تگیلرگه قاراب) مونه ایبدەشلر اش نیده بز عالیه توتاش برله عقد یاصیمز، سزنی شاهد بولورغه چاقردق! مونی طانیمسز؟

یگتلر--. طانیمز.

عالیه--. کم؟

یگتلر--. خلیل آبظی قزی.

ابراهیم--. آلای بولسه مونه مین اوقیم. شول کاغزگه بز بارمزده قول قویارغه تیوش. (اوقی):

۱۹۰۶ نچی یلده، ۵ نچی ایونده بز اوفا گوبیرناسی، اوفا اویازی چاتش ڤولصی چاتش آولینك ابراهیم عبدالصمد اوغلی شاکرف برله عالیه خلیل قزی شاکروڤا اوزمزنك رضالغمز برله یوز صوم مهر برابرینه توباندەگی شاهدلر حضورنده عقد قیلشدق شول عقدنی شول شرطلر برله قبول ایتدم. (عالیەده ابراهیمده قول قویەلار)

عالیه خلیل قزی شاکروڤا.

ابراهیم عبدالصمد اوغلی شاکرف.

(یگتلر قول قویالار) اسماعیل میکلوکایف، سعید سمییف، فیض الله سیفواللیین. (ابراهیم برسین آلوب کوکره‌ك کسه‌سینه طغا. عالیه‌ده کسه‌سینه طغا!)

عالیه.- رحمت سزنی شونك اوچون مشقتله‌دك، ایك رحمت!

ابراهیم.- رحمت یگتلر!

اسماعیل.- طویدن قالدرماگز!

عالیه.- قالدرمامز، قالدرمامز!

سعید.- مبارك طویلار بولسون! بز کیتدك.

ابراهیم.- خوشگز (یگتلر کیته‌لر. شول آراده احمدی کورنه. آزغنه قاری‌ده بیك قزولانوب یوغالا)

عالیه.- بتدی-همه‌سی بولدی. بز حاضر ایرلی خاتونلی، بزنی حاضر شیطاننك اوزی‌ده آیرا آلمی کیل جانم بر اوبیم!

ابراهیم.- (عالیه‌نی قوچاقلاب) چن دوستم (اوبشه‌لر) قاراسانه عالیه نینـدی کون ماطور، قاراسانه بو آغاچلارغه، شول ماطـور چققه، ایس کیتماسلك توگل، (شول آراده قازوقلار کوتارگان کشیلر کیلوب آغاچ آرتینه اشقلانالار)

ابراهیم.- قایتورغه وقت، عالیه، جیبار، کون یاقطردی، کورشرمز ئلی.

عالیه.- (چوپ ایتدروب اوبوب) تاغی بر اوبیم‌ده کیته‌رسك! تاغی بر اوبیم! (تاغی اوبه)

ابراهیم.- مین‌ده بر اوبیم (او به) خوش! (قوللارندن طوتوشالارده تاغی قوچاقلاشالار. شول آراده احمدی «طوت» دیب قچقرا، ابراهیم یوکرورگه طوتونا. تگی کشیلر کوسه‌کلر برلن آنك آرتندن یوکره‌لر. عالیه سیکروب ترزه‌گه منه. احمدی ریۋولۋیردن آطارغه طوتونا. کشیلر «طوت!» «طوت!» دیب قچقرشه‌لار. ریۋولۋیر طاوشی ایشتوله)

احمدی.- اورلارغه کیلگان! اورلارغه کیلگان!

قارتچق.- (کیلوب چقه) اورلارغه، اورلارغه!

کشیلرنك بوسی.- ئییو اورلارغه! (قچقروشوب کوله‌لر)

پرده توشه.

او چنچی پرده

خلیل باینڭ اوی. قارشیڭ عالیه بولمەسی. ایکی یاقڭ ایکی ایشك.

عریفه— (یالغزغنه. عالیەنڭ ایشگین قاغا.) عالیه! عالیه!

(عالیه دەشنمی)

عریفه— (قچقروبراققنه) عالیه، دیمن عالیه! اویاتسز، اویاتسز! یوزیمزگه قارا یاقدی‌ده ایشك‌ده آچمی! عالیه! (دبردەته)

عالیه— (ایشك آرتندن) یودەتمه! آچمیم! (شول آراده بـر آقصاق خاتون، طایاققه طایانوب کره)

عریفه— (آگارغه قاراب) مونه خدیچه قارا ایندی، بیکلە نگان‌ده ایشگین‌ده آچمی!

خدیچه— اوف الله! بو اویاتقه نیچك توزیك (ایشککه کیلوب) عالیه! عالیه!

(آقرتنغنه اوطورا)

خدیچه— سین طوغدق جیگـگی نیچك قـاراماڭ؟ نیچك کشی کوزینه کورنوربز؟! عالیه! عالیه! زنهار أیتسەنه طوغدق جیگـگی بو خبر بتون آولغه جەیلدیمی؟

عریفه— بلمیم! بلمیم، خدیچه! مونه قارا ایندی، سین بالانی، نیندی مشقتلر کوروب تربیه قیلهسك! نیقدر آنك اوچون آورلقلار کوتهرهسك، اول سینی قارت کونگده بتون عالم آلدنده یوزگنی قارا ایته! بو خورلققه نیچك چدیم! بردن بر قزك ئلله نیندی مانامال، خیرچی برله یورسون ایمش! بو نیندی خورلق، بو نیندی گناهشوملغی! (شول آراده فخرالنساء کیلوب کره)

فخرالنساء— اوفالله! (عریفهگه قاراب) قایه اوزی؟ قهر صوققان! (عریفهگه) سین عیبلی! سین! آنا بولوب طوراسز شونده بردن بر قزگنی قاری آلمادك!

عریفه— زنهار یورهگمه جراحت صالوب اوطورماسانا!

فخرالنساء— بزگه جیگل منی؟ شاکرفلرنك قزلاری یابشوب چقدی دیگان سوزنی نیچك ایشتیك!

خدیچه— ئلی آلای دیب کم أیتکانی بار صوك؟

فخرالنساء— بارده ئهیته! بتون آول سویلی. ئلی مین مونك کیلگانده احمدصفالار طویغه بارا دیب قالدیلار.

عریفه— یازمشك بولغاچ نیشلیسك، بز کورهسینی ئلله کم کورمی شول ایندی! (شول آراده سرور کیلوب کره)

سرور— (عریفهگه) أنکای! آصلامچی خاتون بار!

فخرالنساء— طابدك سوز! تاغی بر بر یوموشك یوقمی؟ شونك برلهگنه ماطاشه تورغان وقت!

عریفه— (سرورگه قاراب) شولار بالامنی بوزوب بتوردیلر! شول مارجالار بالامنك باشین آشادیلار!

فخرالنساء— اول کیلونمی، کیلون! اول سینك یورطگنك بتون یهمن آلا! (سرورگه قاراب) نیك سین آناگه أیتمهدك؟

سرور.— مین بر نرسەدە بلمادم.

عریفە.— بلمەدك یالغانلاما، چریگان مارجا!

خدیچە.— نیك سین ایچماسام میگەغنە أیتمەدك بلەمسك سین بتون تسلمزنی بویادك بیت! کشی کوزینە کورنورلگمزنی قالدرمادك!

سرور.— مین تیشلەدم. مینی أنی اوز بولمەمدن چقماسقە قوشدی، مین چقمادم. مین عالیەنك تیشلەگانین قایدن بلیم؟

فخرالنساء.— قارا، زهر، نی سویلی.

عریفە.— شول باردە بر ابراهیم نسلی، باردە بر کیلمشەك! اویاتسز! (سرور چغارغە تلی.)

خاتونلار.— (آچولانوب) قایا باراسك؟ نیك قاچاسك؟

عریفە.— عیبك چقدیمنی؟ ئی اویاتسز، اویاتسز! مین سینی کشی ایتدم. مین سینی اوغلمە آلدم. سین، سین بلەمسك خیرچی قزی ایدك بیت! بز آلماغان بولسەق طوطاك کبك قز بولوب عمرگنی اوتکارە ایدك بیت! سین یاخشیلقنی قایتاردكمنی؟

سرور.— مین برنرسە بلمیم نیك میگە بەیلەنەسز.

فخرالنساء.— تاغی قارشی سویلی. شاکرفلرنك مالینە اوزی خوجە بولغانی جیتمگان، ئـلە نیندی مانـامال انیلرینیدە خوجە یاصامقچی بولا! بزنك شاکرفلرنك مالی زکاتلی مـال! بزنك مالمز صوغەدە باتمی، اوتقەدە یانمی. ایشتدگمی؟ اویاتسز!

سرور.— ابراهیم نیك مینم انم بولسون! اول میگە قارنداش بولغان کبك خدیچە آپاغەدە قارنداش، عالیەنك اوزینەدە قارنداش نیك میگە صلطیسز!

خدیچە.— طابدی سوز، اول نیك میگە قارنداش بولسون!

سرور.— آنڭ أبیسی برله سینڭ انییڭ برطوغان!

خدیچه.— توگل! توگل! کورگانم یوق، ایشتکانم یوق! آلار برسی‌ده میڭه قارنداش توگل! آنڭ آناسی قهر صوققان، آنڭ آناسی سحرچی!

فخر النساء.— آلار نسللری برله سحرچی! نسللری برله زناچی! آنڭ ئولگان توتاسی آزغنه یابشوب چقمادی

عریفه.— قزمنی‌ده شول سحرله گاندر ئلی.

فخر النساء.— شول قهر صوققان، شول! (سرورگه کورساتوب) مونه مونسی آرا یورگان! یلان!

عریفه.— (اوسته‌لنی قاغوب) مین سینی الله تله‌سه، الله تله‌سه راحت کورسه‌تمه‌م. مین سینی اوز دولتمه باش یاصاب قالدرمام. مین سینی، صاری مارجه، کشی ایتوب قالدرمام!

فخر النساء.— شول قدر اشلردن صوڭ، شونی اوز اویکڭ طوتارغه یاریمی؟ اول ئلی ئلله نیلر اشلر. آلارنڭ نسلی، زهر!

عریفه.— قالدرمیم، قالدرمیم! آناسی‌غنه قایتسون، آیرطام. اویاطسز، صاری مارجه! (ناتاشا کیلوب کره. آڭارغه سوز أیتورگه‌ده بیرمیلر.)

خدیچه.— مونه شول برسی! اویاتسز، چوقنچق! مونه شول سویدروچی!

فخر النساء.— شول، قهر صوققان! شول، ئلله نیندی کره‌شین قارتچقلارندن سحر طاشوچی!

عریفه.— سین نیک أیتمه‌دڭ، قورنوص مارجه!

ناتاشا.— نرسه‌نی؟

خدیچه.— قارا قهر صوققان، بلمگانگه صالنه! زهر مارجه!

فخر النساء.— چاچگنی یولقوب بترمن! نیک سین خط طاشیدڭ؟

خدیچه.. سین نیک سحرله‌دڭ؟

عریفه.. نیک سین قزمنڭ باشین خراب ایتدڭ! نیک ده‌شمیسڭ

(شول آراده آقرتنغنه سرور چغوب کیته)

فخر النساء.. سین سیمردکمنی، قورنوص مارجه!

خدیچه.. سین مایکه چدی آلمی باشلادڭمنی!

عریفه.. سین شول حرمتکه رضا بولمادڭمنی؟

ناتاشا.. مین بر نرسه بلمیم!

عریفه.. (اوسته‌ل قاغوب) یالغانلامه!

فخر النساء.. کمدن سحرلتدڭ؟

خدیچه.. ابراهیمدن کوبمی آقچه آلدڭ؟

عریفه.. قزمنی کوبمیگه صاتدڭ؟

فخر النساء.. نیک ده‌شمیسڭ (ناتاشانڭ یانینه باروب چاچندن طارتوب) نیک أیتمیسڭ؟ (چاچندن اوستروب عریفه‌گه کیتره. اوزی چاچندن طوتوب) ئه‌یت! قورنوص مارجه! کوبمی خط طاشیدڭ؟ کوبمی آقچه آلدڭ؟

خدیچه.. نیچه کیچ ابراهیمنی چاقروب کیتردڭ؟

ناتاشا.. (یلی. یلاغان طاوش برله) مونه شول قویاشدر بر نرسه بلمه‌دم.

عریفه.. یالغانلامه! (اولده چاچندن طارتوب) ئم-م-م، قهر صوققان، دوڭغز (شول آراده بتونلای سلکنوب کیتوب) الله-الله، آیاغم، آیاغمه باصدی، قورنوص مارجه! آیاغمه باصدی!

(اوزی ناتاشانی قینی. شول آراده اسماء کیلوب کره)

اسماء.. (عریفه‌گه کیلوب) خلیل آبطی حاضر قایتادردی، تیلغرام کیلگان. تاغی ایشتدڭزمی اسماعیل عبدالرحمن‌غه سویله‌گان، عبدالرحمن میڭلی صفا جیڭگیگه، میڭلی صفا جیڭگی حلیمه تداچه‌غه

أيتكان، آلارنڭ غوربون قزلارى بزنڭ ساجده‌گه سويله‌گان، آلار «آلدم بيردم» ياصاشقانلاردى.

عريفه.— مينم قزم شول خيرچى برله آلـدم بيردم ياصاشقان ديمى؟

فخرالنساء.— بزنـڭ بتون نسلمزنى مصقل ايتوب عاليه شول مانامال برله آلدم بيردم ياصاشقان ديمى؟

عريفه.— اوف! اوف! يوره‌گمه چدى آلميم. اول نى‌ديگان سوز آلدم بيردم ياصاشقان! (ناتاشا آقرتنغنه چغوب كيته)

اسماء.— ياصاشقان، ياصاشقان! عاليه ابراهيم برله ياصاشقان! اسماعيل عبدالرحمن‌غه سويله‌گان، عبدالرحمن ميكلو صفا جيكـگيگه، ميكلو صفا جيكـگى حليمه قداچه‌غه أيتكان، آلارنڭ غوربون قزلارى بزنڭ ساجده‌گه أيتكان: ابراهيم عاليه برله‌آلدم بيردم ياصاشقان!

عريفه.— فخرالنساء آبزطاى، خديچه! بار زنهار صورا شول ملعون قزدن، درستمى؟ بـار زنهار صورا. اوف الله، اوف الله بوسى‌غنه جيتمگان ايدى، تاغى آلدم بيردم‌دى «آلدم بيردم»

اسماء.— ئيبو آلدم بيردم ياصاشقان. اسماعيل عبدالرحمن‌غه سويله‌گان، عبدالرحمن ميكلو صفا جيكـگيگه، مكلو صفا جيكـگى حليمه قداچه‌غه، حليمه قداچه‌لارنڭ غوربون قزلارى بزنڭ ساجده‌گه أيتكان آلدم بيردم ياصاديلار ديگان!

فخرالنساء.— (اسماغه) يارار ايندى لغرداما!

اسماء.— اوشانمى‌سزمى‌ئلله؟ والله‌مونه اسماعيل عبدالرحمن‌غه أيتكان، عبدالرحمن ميكلو صفا جيكـگيگه، ميكلو صفا جيكـگى حليمه قداچه‌غه، آلارنڭ غوربون قزلارى بزنڭ ساجده‌گه أيتـكان والله مونه، عاليه برله ابراهيم «آلدم بيردم» ياصاديلار ديگان!

فخرالنساء.— جيتار ديم، يوده‌تمه غوربون قزنڭ برله!

(خدیچه‌گه) ئه‌یده عالیه‌گه! (ایشککه بارالار)

فخرالنساء۔ عالیه! عالیه! ئی اویاتسز! آچ ایشکنی! آچ ایشکنی! آناڭنی قزغانمیسڭمی؟ ای اویانسز، آچ ایشکنی!

خدیچه۔ آچ عالیه! آچ عالیه یوموشمزغنه بار. آچ!

اسماء۔ عالیه آچ، آچ!

عریفه۔ (اوطورغان یرندن) آچ! آچ قزم، اورشمیمز!

(عالیه ده‌شمی)

فخرالنساء۔ آچ یوزڭ قارا! قز! آچ! نیك آنده قاچوب یاطاسڭ؟ آلدم بیردم یاصادڭمی؟ آچ!

اسماء۔ اشانمسیزمنی! یاصاغان ایندی، اسماعیل‌عبدالرحمنغه أیتکان، عبدالرحمن میڭلو صفا جیگگیگه. .

فخرالنساء۔ (اسمانی تورتوب یباروب) کیت یوقنی سویله‌مه!

اسماء۔ نیك مینی تورته‌سڭ؟

فخرالنساء۔ ئلله سینی تورتماسکه، سین پادشاه خاتونی‌می؟ سین کم صوڭ؟ خیرچی!

اسماء۔ سین کم صوڭ؟ سین سبرکی! سین آنا ماچی!

فخرالنساء۔ سین خیرچی! سینڭ آتاڭ قاراولچی بولغان.

اسماء۔ سینڭ آناڭ زناچی بولغان! سینڭ توتاڭ یابشوب چغغان! سین ئلله کملر برله سبرلگان!

فخرالنساء۔ (اسمانڭ یاقاسندن طوتوب) مین کم بله‌ن سبرلگان؟ مین کم برله سبرلگان؟ کوردڭمی؟

اسماء۔ سبرلگان، سبرلگان، بتون آول برله سبرلگان!

عریفه۔ توقته‌ڭز، توقته‌ڭز، سز نیشلیسز، مونده سرنڭ گنه طاوشڭز کیره‌ك ایدی، توقتاڭز، فخرالنسأ آبزطای سین توقتا!

خدیچهـ (آقصابراقغنه اسمانی آیروب آلا)

اسماءـ سبرکی، سبرکی!

فخرالنساءـ خیرچی! کیلگان وقتکدهاوستیگه کولما گنکده یوق ایدی، خیرچی!

عریفهـ (قچقروب) توقتاگز دیم! باشمه قاوب بتدی، توقتاگز!

خدیچهـ [فخرالنساغه] سین قارت بول، فخرالنساء آبزطای، آکارغه قاراما، اول نی سویله گانین بلمی!

اسماءـ بیك بله. سینکده کم ایکانکنی بیك بله. سینده ئله کم بولمه! کوبدن‌می ئلی، یانیگه ئلله کملرنی کرتوب قوندردك!

خدیچهـ مونه تیلی! ایندی میگه بهیلهندی!

اسماءـ مین تیلی بولسه‌مده الحمدلله ایر اوستینه ایر طوتمیم!

عریفهـ (اسماغه) اسماء سین نیشلیسك؟ مونده سینك طاوشك طانسق منی؟ اورشساسك کیلسه اویکه قایتوب اورشش!

اسماءـ الله، بیك زور بولغان ایکانسك! سین کم بولدك صولك؟ خلیل بای خاتونی دی طورغاندر مین‌ سینك کم ایکانکنی بلهم، سینك آتاك فدیه قوزغونی، سین فدیه آشاب اوسکان!

عریفهـ تلهسه نیچك اوسسون! مین سینك شیکلی، قوطورغان ات کبك تلهسه کم برله اورششمیم

اسماءـ اورششر ایدکده کوچکدن کیلمی شول، مینم قزم یابشوب چقمادی شول. مینم قزم ئله نیندی خیرچیلر برله „آلدم بیردم" یاصامادی شول!

عریفهـ (اوستهل صوغوب) چق، خیرچی مارجه، اویمدن، کوزیمه کورنمه!

اسماء--. (اورونندن طوروب) بیك ایسم کیته! سز نی کورماینچه طورا آلمام، سینك قزك برله خیرچی کیه‌وگنی کورمی طورا آلمام!

عریفه--. مینم کیه‌وم یوق، چق!

اسماء--. (ایشککه جیتوب) عالیه‌برله ابراهیم آلدم بیردم یاصاغان اسماعیل عبدالرحمن‌غه أیتکان! عبدالرحمن میکلو صفا جیگگیگگه. .

عریفه--. چق، خیرچی مارچه! (اسماء سویله‌نه سویله‌نه چغوب کیته)

عریفه--. مونه قهر صوقغان، نیلر سویلی!

خدیچه--. شر تیلی!

فخرالنساء--. آلتی بیش!

فخرالنساء--. (تاغی دبرده‌ته باشلاب) آچ عالیه! باری بر آچابز، آچ، آچ!

خدیچه--. آچ عالیه

فخرالنساء--. آچماسه آچماسون ئلی، مین کیسه‌و آلوب کیلوب آچیم ئلی (چغوب کیته)

عریفه--. خدیچه صورا، آلدم بیردم یاصاغانلار دی‌می؟

خدیچه--. عالیه، آلدم بیردم یاصادگمی؟ (عالیه دەشمی. شول آراده فخرالنساء کیسه‌و، پومالا، طابا آغاچ آلوب کره. کیسه‌ونی کوته‌روب بیك قاطی دبرده‌ته.)

فخرالنساء--. آچ، آچ! (ایشکنك طوتقاسینه کیسه‌ونی ئله‌کتروب طارترغه‌طوتنه) خدیچه طارطش! طارطش! (خدیچه کیلوب طارطشرغه طوتنه) آچ، عالیه، آچ!

عریفه--. قاطیراق طارطگز، قاطیراق! (شول آراده ایشك آچلوب کیته ایکی خاتون‌ده یغلوب کیته‌لر. پومالالار دبرده‌ب توشه)

فخرالنساء--. قهر صوققان قز، قولمنی آورتدردی!

خديجهــ الله آياغم، الله آياغم! (عاليه تاغى ايشكنى يابا باشلى. آشغوب ايشكه عريفه كيله. خاتونلار طورالار، طارطشرغه طوتنالار، عاليه كرتماسكه ئلى. بولار كرورگه طرشه‌لار. شول آراده خليل قايتوب كره. آنڭ برله برگه صادق كره.)

خديجهــ ايرلر قايتدى! (خاتونلار چابشورغه طوتنه‌لر، خديجه پومالاغه آبنوب يغلا. فخرالنساء اوسته‌لنى آقتارا. عريفه پادنوسلارنى جيمروب توشره. مندرلر جيمروله. بتون اوى طوزا. خليل برله صادق ايسلرى كيتوب قاراب طورالار.

صادقــ بونى بو؟

خليلــ بلميم! (عاليه تاغى ايشگين بيكلهب قويا)

صادقــ بولار عاليه برله بر بر اش اشله گانلر در آخرى.

خليلــ بلميم، بلميم. آبدراغان اوردك كولگه كوتى برله چوما دى. بو پومالالار برله نيشله گانلر در.

صادقــ (اوطروب) بولاسى اش بولغان، خليل. اشنى اوزونغه صوزماسقه كيرهك، مين أيتكانچه اشلهرگه كيرهك. (شول آراده ناتاشا كروب پومالالارنى آلوب چغا)

خليلــ بلميم! بلميم! اش بولايغه كيتكاچ بلميم! مين يگتنى ياراطا ايدم. مين كوڭلمدن هر وقت شول اويده ايدم. اوزگه‌ده معلوم. لكن حاضر نيچك ايتوب اول اشكه رضا بولمقچى بولاسڭ!

صادقــ اش ئلى برنى‌ده بولماغان، اشنى ئلى اوزمز تله‌گانچه يورتوب بولا. احمدى خاتون قز سوزينه قاراب طاوش چغاروب‌قنه بر آز آشقغان!

خليلــ برنى بولماغان قايا! قارت كونگده قزگنى‌طوتسونلار ئلى. اول بيك كچكنه اشمنى؟ (خاتون قز ياغندن دبرده‌ته‌لر. خليل ايشككه بارا.)

عريفهــ (ايشك‌آرتندن) آلار آلدم بيردم ياصاغانلاردى.

خليلــ كم أيتدى؟ يوق سوز!

عریفهـ درست، درست، بتون آول سوبلی! اسماعیل أیتکان! اسماعیل شاهدلری‌دی.

صادقـ اول سوز درست بولسه، اش طاغی باشقه، خلیل اشنی کورکام وقتنده بترورگه کیره‌ك! مین مرفوعه جیگـگیگه باروب أیتیم. سین حضرتلرنی آلدر.

عریفهـ (ایشك آرتندن) مینم سحرچی مرفوعه‌غه بیررگه قزم یوق! قزڭ کوب بولسه اوزڭ بیر!

صادقـ مین کیلون سیگه ضررغه سویله‌میم. آلدم بیردم‌ده بولغاچ حاضر بیرسه‌ڭ بیرمسه‌ڭ قز سیگه توگل! اشنی کورکاملك برله بترورگه کیره‌ك.

خلیلـ بلمیم، بلمیم! مینم باشم قاطدی.

عریفهـ (ایشك آرتندن) مینم آندی خیرچیلرگه بیرورگه اتم بالالاماغان ئلی! آوزگزغه‌ده آلماگز!

صادقـ کیلون، کیلون! قزولانمه! حاضر اش بتکان، قز سینڭ قولدن کیتکان! اگر اول سوز درست بولسه قز حاضر ابراهیم خاتونی! یاخشیلق برله طوی ایتارگه کیره‌ك! ابراهیم کمگه‌ده یارارلق یگت! خلیل! اوزاق اویلاما. پاژارنی چاتقن وقتنده باصدرماسه‌ڭ ظورایغاچ باصدرو آور بولور. مینم سوزمنی طڭلاگز!

عریفهـ (ایشك آرتندن) یوقنی سویله‌نمه‌ده بیرمیم، بیرمیم!

صادقـ کیلون، کیلون! اویلاب قارا، قزگنڭ تله‌وی شول بولغاچ نی‌دیب بیرمیم دیسڭ؟ اول سیگه بالا توگلمنی؟ سین آنڭ راحت کوروین کونیلسگمنی؟

عریفهـ بیرمیم! بیرمیم دیگاچ بیرمیم!

خلیلـ مین آبدرادم. مین ئه‌لده ئلی آلدم بیردم بولوینه اشانمیم! بارده خاتون قز سوزی‌در دیم!

عریفه— آنسی درست، درست. ئلی طاغی مونه مونده بر خاتون کیلدی. اول سعیددن ایشتکان، اولده آلدم بیردم یاصادیلار دیگان.

خلیل— عالیه قایا؟

عریفه— (ایشك آرتندن) کورشی بولمه‌ده.

خلیل— (باروب ایشکنی قاغه) عالیه عالیه! (عالیه آچمی)

عریفه— بز کون بویی یالندق، آچمی!

صادق— خلیل قایا مین باروب قاریم. سین آکاردن نرسه صورامقچی بولاسڭ؟

خلیل— ئه‌نه شول آلدم بیردم طوغروسنده.

صادق— یاری مین کریم! سز کیلون بیکه برله سویله‌شکز. مینمچه اشنی تیز بترورگه کیره‌ك، آخردن اوکنورسڭ.

صادق— (کیلوب ایشکنی شاقی) عالیه عالیه!

عالیه— (ایشك آرتندن) نرسه؟

صادق— بولمه‌گه مینی کرت! یومشم بار!

عالیه— بوته‌ن کشی یوقمی؟

صادق— اوزمگنه! (عالیه ایشکنی آچا صادق کره مونده عریفه چغا)

خلیل— آبدرادم، ئلله بیریك‌می؟ صادق آبزی بزگه ضررغه یوری طورغان کشی توگل. اولده بیرو مصلحت‌دی. طاغی آلدم بیردملری‌ده بولسه؟

عریفه— آلدم بیردملری توگل، جهنم‌لری بولسون مین بیرمیم! مینم آندای سحرچی خاتونلارغه کیلون بولاتورغان قزم یوق!

صادق— آلدم بیردمی بولسه آنی نیشلیسڭ؟ (شول آراده احمدی کره)

عریفه.— أیته‌م‌له‌سه، آلدم بیردمی توگل شیطانی بولسون، مین بیرمیم!

احمدی.— اول نی دیگان سوز! کمگه بیرورگه تلیسز؟ شول ژولیققه‌می؟ آکارقزمنی توگل مین اتمنی‌ده بیرمه‌م. آزغنه صوگغه‌رق قالدم، مین آکا کیره‌گون بیره ایدم.

خلیل.— آلدم بیردمی باردی!

احمدی.— بولسون، بولسون! بر توگل یوز بولسون!

خلیل.— شریعت آخرسی! آلار حاضر ایرلی خاتونلی!

احمدی.— شریعت! اول نیندی شریعت!

عریفه.— اول نیندی اول، آتا آناسندن رخصتسز شریعت!

احمدی.— اویلاب‌ده قاراما! بیرمیمز، اش آنده توگل اول مالاینی نیچك سبق اوقوتورغه کیره‌ك!

عریفه.— قهر صوققاننی اوترگانچی قینارغه کیره‌ك

خلیل.— سز یوقنی سویله‌مه‌گز ئلی! بیك یراق کیته‌سز، آلدم بیردملری باردی!

احمدی.— سین آبظی آنسون قایغورتما! مین آلدم بیردملر بن‌اوزم قارارمن! (عریفه‌گه) طوغدق جیگگی! کیچه‌گی اشنی سین سرورگه باغشلا! مین تگی کشیلرنی کوررمن! خاتون قز آراسنده سرور اسمن چغاررغه کیره‌ك!

خلیل.— نیچك سرورگه باغشلارغه! اول نی دیگان سوز؟

عریفه.— آنده سینك اشك یوق، خاتون قز اشینه قاتوشمه! ئلله اوزمنك بردن بر قزمنك اسمین صاتیم‌می؟

احمدی.— شوندن یاخشی یول یوق!

خلیل.— ذاکر نی ایتور؟

احمدی— آیرر!

عریفه— آیرسه ئلله آگارغه قز طابولماسمی؟

خلیل— آنڭ بالاسی بار ایچ!

احمدی— بولسه

عریفه— آتاسز بالااوسه‌ی دیمی؟ سرور! سرور! (شول آراده صادق کیلوب کره عریفه ایشکدن چغوب، ایشکنی یارطیلای آچوب قاراب طورا

احمدی— صادق آبظی کیچه بزده قزق اش بولدی.

صادق— بلهم، بلهم!

احمدی— یوق ئلی بلمیسڭ! کیچه ابراهیم سرور کیلون یانینه کیلگان. قاراولچیلار آزغنه طوتماغانلار.

صادق— اول نی دیگان سوز!؟

عریفه— شولای شول، قهر صوققان، سرور یانینه کیلگان! ایری بار اوستینه زنا قیلوب یاتا!

صادق— سز نی‌سویلیسز؟ ئلله عقلدن یازدگزمی؟

احمدی— بز بزده عقلدن یازمادق! کیچه ابراهیم سرور کیلون یانینه کیلگان. بز آنی کوردك آزغنه توتمادق!

صادق— نیچك اول آلای بولغاچ عالیه برله آلدم بیردم یاصاغان!

عریفه— یاصاماغان! یاصاماغان! سرور یانینه کیلگان. مینم قزمنڭ آطین صاتما!

صادق— (خلیلگه قاراب) بو نیندی سوز بو؟ سین‌ده شونی سویلیسکمی

خیل— مین بلمیم، آبدرادم!

احمدی— مین اوزم کوزم برله کوردم سرور برله ایکاو ایدیلر.

عریفه.— (قچقرا) باشقه‌لارده کورگانلر، سرور کیلون یانینه کیلگان، آلدم بیردم یوق!

صادق.— مین أیته‌م بار! مین حاضر عالیه یـانندن چقدم. ابراهیم آنڭ یانینه کیلگان! آلار آلدم بیردم یاصاغانلار. سزنی چیکلی گناهسز کشیگه صلتارغه تله‌سه‌گزده حاضر بولمی، اش بتکان! تیزره‌ك طوی یاصارغه کیره‌ك.

عریفه.— مونه ذاکر قـایتسون‌ده، سرورنی آیرمزده اوزلری تله‌گانچه طوی یاصارلار.

صادق.— (عریفه‌گه) اول اویون سوز توگل کیلون بیکـه، سویله‌گانچه ئله‌گاری اویلارغه کیره‌ك! (خلیل‌گه قاراب) بولارنڭ اویلاغان اشلرین مین آڭلادم. لکن اول بولا تورغان اش توگل! عالیه اوز سوزنده تیمر کبك. مونـه آلدم بیردم یازولاری (بارسی‌ده صادق یانینه کیله‌لر. صادق خلیلـگه بیره. خلیل احمدی‌گه بیره احمدی اوقی طـڭلاب طورالار.)

احمدی.— بولسون! بولسون! بز مونده‌غنه یازولارنی کورگان! اول سرور یانینه کیلـگان، بز شونی بله‌بز!

صادق.— سز ئله عقلدن یازدگزمی؟ سـز نیچك کشی اوستینه تل سویلیسز! سز آنڭ برله نیشله‌مکچی بولاسز. ئلـه بو کاغذ حاضر سزنڭ قولغه کرگاچ اش بتدی دیب بلدگزمی؟ ابراهیمده عالیه‌نڭ اوز قولی برله یازغان یازو بار، تاغی نی قدر شاهدلری بار! حاضر مونده آرلی بیرلی بورولورلق قالماغان! طوتامزده طوی ایته‌مز! (خلیلـگه) خلیل! یوموشاب طورمه، اشنی اوزاققه قالدررغه یارامی!

عریفه.— یوق! یوق! مینم آندی خیرچیگه بیره تورغان قزم یوق!

احمدی.— (صادققه) اول اوزینكڭ سویگانی سرور بله تلەسه نیشلەر. بزنكڭ آنده اشمز یوق!

صادق.— مین سزنكڭ برله اویذاب سویلەمیم! سز مینی مصقل ایتەسز. قارت کونمك یالغان شاهدقه یوروتمكچی بولاسزمنی؟ مینم سزنكڭ اوچون یالغانلار حالم یوق!

خلیل.— (احمدی برله عریفەگه قاراب) صادق آبظی سوزی درست! سز شریعتنیده آیاق آستینه باصوب، ئلله نیلر قیلمقچی بولاسز!

عریفه.— آنكسینكڭ اشك یوق، ابراهیم سرور یانینه کیلگان!

احمدی.— اول اش بتدی. آنكڭ طوغروسنك سویلەرگەده یوق. (صادققه) مونه سین صادق آبظی بزنكڭ شاکرفلر فامیلیاسینكڭ چیسین یوغالطاسك کیلمەسه، ابراهیمنی سرور ایدی دیرگه کوندر.

صادق.— مین آلتمشقه قدر یاشم جیتوب آندی نچاراق اشلەگانم یوق ایدی، حاضر چاچم آغارغاچقنه اول اشکه طوتونمام یوقنی اویلاماڭز، بولمی تورغان اش برله باشڭزنی واتماڭز، عالیه برله ابراهیمنی آیرا آلمیسز!

احمدی.— آنسین بز اوز بز بلەبز.

صادق.— خلیل، سین بو تیلیلر سوزینه قارامه! وقتی اوتماس بورون طوی ایتیك!

عریفه.— قزكڭ بولسه ایت

خلیل.— مین آبدرادم، مین بلمیم!

صادق.— قاراڭز آلای بولسه، اوکنورسزده، وقتی اوتکان بولور! (چغوب کیته)

احمدی.— اوکنسەك سیگه اوبكەلەمەمز.

خلیل.- صوڭ سز شولای بولدروب بولور دیب اویلیسز می؟

احمدی.- سین بز گه‌گنه یول بیر! مونه کوررسڭ.

عریفه.- سین خاتونلار اشینه‌گنه قاتوشمه!

خلیل.- مین بلمیم، مین آبدرادم! (چغوب کیته)

احمدی.- (عریفه‌گه) مین، طوغدق جیگگی ستاناۋاینی چاقرورغه جیباردم. آگاردن تگی خیرچیده تنتو یاصاتدروب، آلدم بیردم یازووینی آلدرام. اوزین تورمه‌گه یابدرام دیب قورقوتام! برده بولماسه یابدرام‌ده.

عریفه.- شاهدلری بار!

احمدی.- شاهدلر! شاهدنی تله‌سه‌ڭ قای وقت اوز یاغیڭه آوداروب بولا! سز خاتون قز آراسنده سرور اشین جایلاڭز. آندن کوب اویلاب طورماینچه عالیه‌نی بیرورگه کیره‌ك. تیمرنی قزووندہ صوغارغه کیره‌ك دیلر. ولییفلر کوبدن صوریلار. آندی موندی طاوش طن چققانچه اشنی بتوررگه کیره‌ك. ئه طوقتاڭز ئلی! مین فیض‌الله‌نی چاقرتیم ئلی. (چغوب کیته)

عریفه.- (آقرتنغنه عالیه بولمه‌سیننڭ تیشگندن قاری) چغوب کیتکاندر آغری، اوف الله! دنیا بولغاچ نیندی اشلرگه اوچریسڭ. سرور اوستینه تل سویله‌رگه کیره‌ك. ابراهیمنی تورمه‌گه یابدرورغه کیره‌ك. فیض‌اللا‌رنی، اسماعیللرنی یالغان شاهد یاصاتورغه کیره‌ك. بالاڭنڭ راحتی اوچون بر کمنی‌ده قزغانمیسڭ شول! مونڭ بزنی عیبله‌رگه‌ده یوق! ابراهیم‌ده دوڭغز بتون اشنی بوزدی، اول بولماسه برنی بولمی ایدی. مونه بز شونڭ آرقه‌سنڭ جیلکه‌مزگه ئلله نی قدر گناه یوکله‌رگه کیره‌ك. الله یارلقار ئلی، الله غفور رحیم! یارب اوزڭ یارلقا! شول اشلر طن‌غنه بتسه خواجه بهاءالدین روحینه‌جیدی نیت بیرورمن. سحیله أبیگه سارفینکه کولماگمنی بیرورمن یارب اوزڭ یاردمچی بول! (احمدی کیلوب کره)

احمدی. حاضر مونه فیض‌الله کیله، قایا ئلی، طوغدق جیگگی، مونده بر قداق چای، بر کازا کیلق چغار ئلی. آندن زکاة کنیگه‌سین چغار! (عریفه چغوب کیته)

احمدی. اوف، اشدن چغوب بتدم. (ساعتینه قاراب) نیشله‌ب بولارنڭ برسی‌ده کیلمی! طوقتا ئلی! (بوماڅنیغین آلاده آقچه‌سین صانی) فیض‌الله‌غه یکرمی بیشنی بیرورگه کیره‌ك. استاناۋاینڭ کوبمی بیره‌سی بار ایکان؟ 250 صوملار چاماسی بوغای. آنی‌ده زکاتکه بازارغه کیره‌ك‌ده اوزینه بر یوزنی بیرورگه کیره‌ك! اسماعیلنه بر اوچ یوزسز بولماس! عبدالله‌سینه بیش یوز صومنی حاضرله‌ده طور! زکاة کوب چغا! (شول آراده بیشمتدن، توکل بورکدن فیض‌الله کیلوب کره)

احمدی. ئه‌یده فیض‌الله اوطور! نی حال فیض الله، سیندن بز بو اشنی کوتمه‌گان ایدك. سینڭ أتییك بزنڭ أتیلر خدمتنده عمرین اوتکارگان ایدی، بزنڭ أتیلردن طماغین طویدروب طورغان ایدی. قارت عمرینه قدری أتییك مرحومدن بر ضررده کورمه‌گان ایدك. مونه سینی خدمتکه آلغان ایدك سینڭ‌ده بالا چاغاڭ بزنڭ تربیه‌گه کرگان ایدی. سین بزگه شول خدمتمزگه قارشی، سزنڭ بتون نسلگزنی طویدروب طوروومزغه قارشی ئلله نیندی ڗوایقلر سوزینه قاراب یوریسڭ! (فیض‌الله بورگین بر باصا بر توشره. شول آراده عریفه چای، کازا کیلق آلوب کره).

احمدی. (همان سوزنده دوام‌ایتوب) سیندن بو اشنی کوتما گان ایدك. آبطی‌ده مین‌ده سینی اوزبزچه یاقین کوروب بازار یوروته باشلارمز دیب طورا ایدك! سین نیشله‌دڭ؟

فیض الله. مین، احمدی آبطی، بلمی‌ده قالدم، یوقی بوله آڭلامادم‌ده! آخردن‌غنه بلدم!

احمدی.— آلای بولغاچ سین توبه قیـلدڭ. ئلی بز اول اشنی صودقه بیرمکچی بولامز. مونـه سین اول اشدن قایتسه‌ڭ، أتیسی‌ده بزده حذمت ایتکان ایدی دیب قالدررمز دیدم.

فیض‌الله.— مین، احمدی آبظی، والله بلماینچه کیلدم.

احمدی.— یارار خیرلی بولسون، آلای بولسه‌ـمونه سینی صودقه بیرمامز، لـکن سین ملا فلان صوراسه ابراهیم برله کم ایدی، دیسه سرور ایدی، دیگن!

فیض‌الله.— (قورقوب) سرور توگـل ایدی! خلیل آبظی قزی ایدی!

عریفه.— آنسون سیندن صورامیلار.

احمدی.— یوق مونده شولای ایتمـاینچه یارامی، یوق ایسه سینڭ‌ده اشڭ صودقه کیته!

فیض‌الله.— (باشلارین قاشی) یاری آلای بولسه.

احمدی.— (چاینی، قازا کیلـکنی بیره. هم کسه‌سندن ۲۵ تنکه چغاروب بیره) مونه شولارنی آل! اگر سوزنی طڅلاسه‌ڭ اوزڭنی بازار یورته باشلارمز.

فیض‌الله.— (بارون‌ده آلاده) رحمت، احمدی آبـظی، آلای بولسه‌ده ابراهیم برله سرور جیگـگی توگـل ایدی، خلیل آبظی قزی ایدی!

عریفه.— آنسنده سینڭ اشڭ یوق، سین مونه، سرور ایدی، دیگن!

فیض‌الله.— (باشن قاشی) رحمت الله‌رضا بولسون! (چغوب کیته

احمدی.— (عریفه‌نڭ قولندن کنیگانی، آلوب یازارغه طوتونا)

«الله رضاسی اوچون زکاتدن بیرلدی فیض‌اللهغه 25 صوم آقچه، برقداق چای اوچ صوم، سیکز آرشین شۋیدسقی 12 صوم مجموعی 40 صوم (عریفه‌گه) طوغدق جیگگی، تاغی شونده‌غی زور کنیگانی‌ده کیتور ئلی. استاناوای نیشلەب کیلمی؟ (عریفه چغوب کیته)

احمدی۔ نی اسماعیل کیلمی، نی عبدالله‌سی! نیشلیلەر.

(بر یگت کیلوب کره)

یگت۔ آبطی، اسماعیل‌ده، عبدالله‌ده اشمز بار، کیله آلمیمز دیدیلر

احمدی۔ ئه!! آلای ایکان، یارار قارارمز، بارچق (یگت چغا)

احمدی۔ (یالغزغنه) نی قیلنعان بولالار، اتلر، اویره‌تورمن مین سزنی اتنی سیمرتورگه یارامی، خوجه‌سین تشلی دیلر. درست شول! استاناوای برله مونسون یابدرسەق شوروبلری یومشارور ئلی (شول آراده عریفه کنیگه کوته‌روب کره.)

احمدی۔ (تیزگنه آلوب آقتارورغه طوتونا) احمدجانفلر، طریف ملا، فخری بابای، پیسار ایۋان ایۋانیچ، تیرمانچی فیودر. ئه مونك ایکان. استاناۋوی 382 صوم. شاقتای‌غنه، تاغی یوز صوم بیرسەك یيته‌ر.

(عریفه چغوب کیته. شول آراده استاناۋای کیلوب کره)

احمدی۔ (قارشی آلوب) ایسه‌نمی، میخایل ۋاسیلیچ

استاناۋای۔ ایسه‌نمی، احمد محمدیچ!

احمدی۔ مونه میخایل ۋاسیلیچ، نینده‌ی یوموش (کنیگانی کورساتوب) مکارجه جیونینه آقچه کیره‌ك ایدی.

استاناۋای۔ (قزاروب) آقچه یوق‌ایدی شول، احمدمحمدیچ!

احمدی۔ آلای ایکان، آقچه کیره‌ك ایدی شول! آلای بولسه یارار اول قالوب تورسون ئلی بزنك مونده بر ظوراش

چقدی. بزنـڭ ابراهیم پریکازشچکلر آراسنده پراف‌ـلاماتسیالار، کاغذار طاراتا، استاناۋایلارنی سوگه‌دردی، شوگ‌ارده تنتو یاصارغه کیره‌ك ایدی. اوزین آلماسه‌ك‌ده قورقتورغه کیره‌ك ایدی. موندن ئلوك سوز طـگلاب ذاکر کیه‌ونی‌ده قورقتوب یبارگان ایدگز. بوسند‌ده بر حذمت ایتگزچی!

استاناۋ ای.ـ امـم، آلای ایکان! مینم شول احمدی محمدیچ بوگون اشم بار ایدی مین ۋاسیلی ایۋانیچ‌لارغه باریم دیگان ایدم، مونده محمدشاهده آط بار، شونی آلورغه آقچه صوریم دیگان ایدم.

احمدی.ـ آقچه‌نی اوزم بیرم کوبمی کیره‌ك.

استاناۋ ای.ـ ایکی یوز.

احمدی.ـ بر یوز جیتمی‌منی؟

استاناۋ ای.ـ یـوق.

احمدی.ـ یاری (آقچه‌سین آلوب صاناب) مـه! آلای‌بولغاچ! یومش طاغی بار. ابراهیمده طابولغان یازولارنڭ بارسون‌ده موند بزگه کیترر‌گه، آند بزنڭ کیره‌کلی یازولار بار، کیره‌کماسین مین قایتاروب بیرورمن.

استاناۋ ای.ـ آگلیم، آگلیم.

احمدی.ـ آلای بولسه حاضروك.

استاناۋ ای.ـ حاضروك. مین اوره‌تنیکگه‌گنه ایتیم‌ده حـاضر بـارامز

احمدی.ـ کوبره‌ك کشی بارگز، مالاینی قورقوتا توشگز. اول بورونین بیك کوته‌رگان!

استاناۋ ای.ـ یاری یاری رحمت خوشگز!

احمدی. توقتاڭز، مین‌ده حاضر چغام! (اوزی قلم آلوب زکاة کنیگه‌سینه یازا) "وکنه الله رضاسی اوچون 582 صوم بر غریبکه زکاتدن بیرلدی„ (یازوب قویوب) یاری چقدق. (چغالار)

پرده توشه.

اوچنچی پرده‌نڭ

ایکنچی کورنشی.

(احمدی‌نڭ اوی. احمدی یالغزغنه)

احمدی.— نیشله‌ب بو بیك اوزاق طورا. قایتورغه وقت. مالاینڭ قوتین آلغاندر آخریسی. (تره‌زه‌گه قاراب) ئه، ئه‌نه کیلدی، شادلق خبر برله بولسون. آلا آلغان‌غنه بولسه یارار ایدی.
(شول آراده استاناۋای کیلوب کره)

احمدی.— بیك اوزاق طوردڭز! اش بیك کوب بولغاندر آخرسی

استاناۋای.— بیك اوزاق ئزله‌دم. (قولنده‌غی تورگاگین کورسه‌توب) مونه بارسون‌ده سزگه آلوب کیلدم.

احمدی.— (قولندن آلا، اوسته‌ل یانینه اوطورالار! احمدی کاغذلرنی آقتارورغه طوتونا) بوسی، اِمنْ تَنَدَكْ مونسین آلماینچه‌ده یاری ایدی. بوسی مهرشریف، ام‌م‌م. بوسی نرسه؟ ئه، بوسی ثبات‌العاجزین ایکان! یازولاری یوق منی؟

استاناۋای.— بار، بار. بارده شونده مین آنده بر نرسه‌ده قالدرمادم.

احمدی.— (آقتاروب) مونه شول توگلمی؟ (اوقورغه طوتونا) «مین ته‌نم سلامت، عقلم کامل اولدیغی حالده الله‌تعالی نڭ یاردمی برله شول وصیة نامه‌نی یازدم...» بوده توگل. ئله بوسی‌می

(اوقورغه طوتونا) «مین اوفا غوبیرناسی، اوفا اویازی، کوشار آولینکٔ محمد صفا محمدجان اوغلی اوزمنکٔ اویده طوغان آطنی صاتدم...» بوده توگل! ئه!..، (تاغی آقتارا) یوق! یوق! (برکاغذنی آلوب) چو، بو نرسه! «مگده سیکز یوزده سکسان طوقزنچی یلده بن کم اوفا اویازینکٔ صاطش آولینکٔ فخرالدین خیرالدین اوغلی اوزمنکٔ اومارطا آلانمنی 35 باش اومارطاسی ایله عبدالصمد شاکرفکه صاتدم...» بوده توگل!

استاناۋ ای.— ئه‌نه تگنده ئلله نینلی پاکٔا کتابلار بار. (احمدی آقتارا. کتابلارنی آلوب آلوب قویا.) یوق توگل! ام‌م‌م. قهر صوققان یاشرگان. مین ایکنچی یول برله‌ده آلورمن.

استاناۋ ای.— یوق منی؟ مین آنی بر یازوده قالدرمادم. آندن صوککٔ اوزندن صورادم یوق دیدی!

احمدی.— مونه بو یازولارنی آلماغانده‌ده یاری ایدی. مین بولارنی آلورغه قوشماغان ایدم.

استاناۋ ای.— مین بیت تاتارچه تانومیم. مین برسین‌ده قالدرمادم.

احمدی.— یوق موندن فائده بولمادی. قارا ئلی میخایل ۋاسیلیچ! سین آنی آریستاۋایت ایته‌م دیب قورقتمادککٔ منی؟

استاناۋ ای.— ایتدم. آریستاۋایت ایت‌دی!

احمدی.— اول کاغذلر بیک کیره‌ک ایدی. نیچک آلورغه کیره‌ک صوککٔ؟

استاناۋ ای.— آنده بولسه مین قالدرمی ایدم ایندی آنده یوق

احمدی.— کیره‌ک بولسه آریستاۋایت ایته‌رلک ایتوب‌ره‌ک سین سپراونیککه راپورط یازئلی!

استاناڤ ایـ یاری، یاری، احمد محمدیچ! حاضرگه آلای بولسه باشقه اش یوق.

احمدیـ یوق، رحمت! یابدررغـه اویلاسـەق، مـین سزنی چاقرتورمن!

استاناڤ ایـ یاری، یاری! (اوزی چغوپ کیته)

عریفهـ (کیلوب کره) آلوب قایتقانمی؟

احمدیـ یوق!

عریفهـ آلدم بیردم‌ده یوقمی؟

احمدیـ یوق!

عریفهـ خطلاری‌ده یوقمی؟

احمدیـ برسی‌ده یوق!

عریفهـ آقچه ئەرەم‌گنه بولدی. قهر صوفـقان! آقچـەنی قایتارمادیمی؟

احمدیـ سین، طوغدق جیگـگی، أکیت سویلەمه ئلی! آقچه دیسڭ! آقچه قیباتمی، سوز ایتو قیباتمی؟

عریفهـ آنسی شولای‌ده، آقچەسی‌ده قزغانچ شول.

احمدیـ ایکنچی پلان قورمایـنچه یارامی!

عریفهـ نیشلەمکچی بولاسڭ؟

احمدیـ نیشلەسەڭ‌ده آگارده اول یازونی قالـدرورغـه یارامی. آقچه بیروب صاتوب بولسه‌ده آلورغه کیرەك!

عریفهـ آقچه بیرـوب، شول دوڭغزغه آقچه بیروب، اوز یازوومزنی صاتوب آلمقچی بولاسکمی؟

احمدیـ بیرسه بیك آلورسڭ‌ده بیررمی ئلی.

عریفه— شول آلدم بیردم یازووین آقچه برله صاتوب آلمقچی بولاسکمی! اول نرسه‌گه کیره‌ك، اول بیت بزده بار.

احمدی— آنـك برسی‌گنه بزده بار، تـگیسی برله اول طوی وقتنده طویگنی بوزا آلا!

عریفه— نیچك بوزا؟

احمدی— ملالارغه عالیه مینم خاتونم دیب أیته‌ده شونك برله ملالار نکاح اوقومیلار.

عریفه— ملالار شول مالاینك سوزینه اشانوب حاضرله‌گان آشنی بوزارلارمی؟

احمدی— ئیئو!

عریفه— آلای بولغاچ آلارغه نیك هر یلنی ئلله نی‌قدر زکاة بیره‌سز، مین آلای بولغاچ اول بیره‌نلرنی آی صایون نیشله‌ب جیوب آشاتام؟!

احمدی— اول ایکنچی اش!

عریفه— یوق توگل! توگل! اول نی‌دیگان سوز ایمش! اوزگنك خدمتچگدن اوزگنك قزگنك یازووین آقچه‌غه صاتوب آل ایمش!

احمدی— شولای بولماغانده ابراهیمغه بیره‌بز شول!

عریفه— اول طاغی نی دیگان سوز؟

احمدی— آقچه برله آلدم بیردم کاغدینی صاتوب آلورغه رضا بولمیسك ایچ!

عریفه— آگاردن باشقه نیك بولمی اول! مین شونسینه‌غنه اشانمیم! (خلیل کیلوب کره)

خلیل— نیشلیسز؟

احمدی— ابراهیمنی آقچه برله رضالاندرمقچی بولامز.

خلیلــ استاناۋای نیشلەب یوری ایدی؟

احمدیــ ابراهیملارده تنتو یاصاغــانده کاغذلریــن کورسەتورگه مونده کیتردی!

خلیلــ تنتو یاصارغه سین قوشدڭمنی؟

احمدیــ یوق اوزی یاصاغان!

خلیلــ شولایده بر نرسەده تابماغان! آنڭ خورلغین قایا ایتەرمز. شاکرفلر دانوص یاصاب اوزلرینڭ انیلرنده تنتو یاصاتقانلار دیگان سوزنی نیچك ایشتورمز؟

عریفهــ طابدی سوز! آنڭ شیکللی مالایلارده تنتو یاصاوغه بیك ایسلری کیتەر ایندی.

خلیلــ ایندی طاغی آقچه برله صاتوب آلمقچی بولاسزمنی؟ بیرمەسه نیشلیمز.

احمدیــ تلەسەڭز نیشلەڭز، قزگزنی قزغانماساڭز تلەسەڭز نیشلەڭز! مین شاکرفلر فامیلیاسینڭ چیسن صاقلار اوچون گنه طروشام.

خلیلــ مین طاغی ئلله صادق آبظی سوزی درستمی دیم!

عریفهــ طاغی یوق سوز سویلەرگه طوتندی. أیتەملەسه صادق آبظیڭ توگل آتاسی أیتسەده بولمی! مڭ تڭکەگەده بولمی!

خلیلــ مین سزنڭ بولدرا آلوڭزغه اشانمی باشلادم.

عریفهــ سین اوزڭ شول اشده قاتشوب یوررگه کیرەك. سین چیتکه قاچوب طوراسڭ!

خلیلــ یوق ایندی مین استاناۋیلار برله تنتولر یاصاب یوری آلمیم!

احمدیــ مونه مونسی تنتو توگل آقچه برله رضالاندررغه تلیمز مونسی نیچك؟

خلیل۔ قاراڭز مین بلمیم! مینم باشم قاتقان. (چغا)

عریفه۔ یوق، یوق! آنڭ سوزینه قارارغه یارامی. تیزرەك طوتارغه کیرەك! قهر صوقسون کیلگان قضا ایکان، آقچه کیتسەده اول کاغذنی آلورغه کیرەك!

احمدی۔ آڭارغه اشانورغه یارامی! آنسینده اشلەرگه کیرەك باشقەسونده (تروزه آچوب) محمدجان! تگیلر کیلدیمی؟

محمدجان۔ (طشدن) کیلدی.

احمدی۔ کرسونلر! (شول آراده اوچ کشی کیلوب کره عریفه چغوب کیته)

کشیلر۔ السلام علیکم!

احمدی۔ وعلیکم السلام!

کشیلر۔ ایسەنمی بای. یه بر دعا قیلیق (دعا قیلالار)

احمدی۔ مونه مین سزنی بر ظور بوموش برله چاقردم. مونه بزنڭ انمز بولسەده، بزدن ئللەنیقدر خدمت کورسەده ابراهیم بزنڭ کیلون سرور برله یوری باشلاغان حاضر ایندی سرور کیلوننڭ آطی جابیده ایلگه چقغان. بیلگولی. بز شاکرفلر اوزمزنڭ یورطمزده آندی کیلوننی طوته آلمیمز.

بر کشی۔ بیلگولی.

احمدی۔ مونه ابراهیمنی شونڭ اوچون بر آز اوبرەتورگه کیرەك ایدی.

کشیلر۔ بولا! بولا!

احمدی۔ مونه شونی سز یاخشیغنه اشلەسەڭز اوزڭزگەده ثواب بولور ایدی؛ شریعت بیت زنا قیلوب یوروگه قوشماغان.

کشیلر۔ شولای! شولای!

احمدی.- (کسەسندن چغاروب) مونه بوسی سزگه آزراق باشنی جلتورغه. آخردن طاغی بیرورمن.

کشیلر.- بای بزگه زکاتدن برەر قداق چای بولماسمی دیگان ایدك!

احمدی.- یاری، یاری! مین آلای بولسه آلوب کریم ئلی. (اوزی چغوب کیته)

کشیلرنڭ برسی.- نیچك یالغانلی. سرور کیلوندی. بز کم ایکانین بلمیمز ایندی.

برسی.- شاولاما! بزگه کیلونی بولدینی، قزی بولدینی!

برسی.- آنسی آلابون آلایـده، ابراهیمنی قینارغه مین رضا توگل.

برسی.- سیگه صوك کم قینارغه أیتکانی بار ئلی.

تگیسی.- ئەنه قینارغه قوشا بیت!

برسی.- سین یاشرەك ئلی. یاری دیگن. ئلله آرتـگدن یورورمی، ئلله قینامادیلار دیب صودقه بیرورمی! (شول آراده احمدی برقداق چای کوتەروب کره. بارسینەده بیره.)

تگیلرنڭ برسی.- رحمت، الله ایزگی دولت بیرسون!

برسی.- آلای بولسه آنی بر آز قاراشدربق. ئلی! قابرغالارین صانیق ئلی!

احمدی.- بر حدمت ایتگز ئلی. بوش بولماسسز! (چغالار، شول آراده بر یگت بیك کوب کاغذلر، گازیتەلر، خطلار تیلیغراملر آلوب کره.)

احمدی.- (کاغذلرنی قارارغه طوتونا. بر خطنی آلوب) امـم، ولییفلر خطی! آبطی! آبطی! طوغدق جیگـگی! طوغدق جیگـگی ئلله ئولدیلارمی؟ (عریفه کیلوب کره)

احمدی.- ولییفاردن خط، آبطی، قایا؟

عریفه.— اول یقلی، جه اوقی، آکارغه آخردن أیتورمز.

(احمدی یرطوب اوقی باشلی:)

«سزکه عزتلو وحرمتلو خلیل آبظیغه هم احمدیگه بارچه جماعتلرگز برله بیك کوب دعالر اوتنوب سلام. اوزمزدن حال احوال صوسه‌گز الحمدلله سلامتلرمز

یکرمنچی مایده یازغان خطگزنی آلوب بیك شاد بولغان ایدك، آلطنچی اییونده تیلیغرامگزنی آلوب مفهومینه توشوندك. بزنی کشیگه صاناوگزغه بیك رحمت! مهر حقنده سز نیچك تله‌سه‌گز شولای بولور، انشاء الله آنك اوچون بوزولشمامز. طوینی مکارجه‌گه قدری یاصاسه‌گز بیك یاخشی بولور ایدی. کیه‌و قز قاطندن‌غنه مکارجه‌گه بارور ایدی.

قداغییگز کیلون بیکه‌گه دیب بوله کلر جیباردی، کچکنه بولسه‌ده الوغ ایتوب آلاکورگز!

خیرلی عمرلرگزنی تله‌ب یازغوچی قداگز احمد صغیر ولییف. اوتنه‌مز طوینك قاچانلغی حقنده تیلیغرام وخط برله جواب بیرووگزنی.»

عریفه.— یارب اوزك خیرلی قیل!

احمدی.— سین ئلی، طوغدق چیگگی، اش بتدی دیب بله‌سك. ئلی اشنك ایك ناچاری باشلاندی‌غنه، آلارغه وعده قیلنغان، ابراهیمغه قز بیرولگان! برقزنی ایکی بیرورگه‌کیره‌ك، بله‌مسك شونی! (تیلیغرامنی آلوب) مونسی قایان؟ قزاندن، ئه ذاکردندر (آچوب اوقی) ئه، ذاکر قایتام دیگان! مونه حاضر بو بوتقادن چق ایندی. ایندی ذاکری‌ده قایتا! آنسی نیشله‌ب قایتا! ام—م—م، نی بولسه‌ده تگی یازونی آلماینچه یارامی! بیرماس، قهر صوققان، بیرماس!

عریفه.— تاغی نی کیره‌ك ایندی. خط کیلدی ایچ، رضا بولغانلار، طوی‌غنه یاصیمز الله‌تعالی ایزگی ساعتده قیلسون!

TÜRK TARİH KURUMU KÜTÜPHANESİ

احمدی.. آلدم بیردم. آلدم بیردمنی بترمیچه بر نی اشلی آلمیمز ام‌ـم‌ـم. بار ئـلی سرورنی چاقر ئـلی! ام‌ـم، سین مین سویله‌گاننی آنكڭ آلدنن میگه قارشی سویله‌مه! (عریفه چغوب کیته)

احمدی.. مونسون شولای قورقوتوب یازونی آلدروب بولماسمی؟ (عریفه برله سرور کره‌لر)

احمدی.. مونه، سرور کیلون، اش نیده. ذاکردن تیلیغرام بار، اول بو گون ایرته‌گه قایتا. سینكڭ اشكڭده بوگون ایرته‌گه بته‌رگه کیره‌ك. شونكڭاوچون سینی قزغانغاندن، سیگه اوزگنی آلوب قالورغه مین بریول طابدم. اگر چنلاب آیریلاسكڭ کیلمه‌سه سین حاضر شول اشنی اشله‌رگه تیوش.

سرور.. نیندی اش.

احمدی.. سین ابراهیمدن‌غی آلدم بیردم کاغدلرین آلوب کیتورسه‌كڭ بز سینی آیرتمیمز.

سرور.. مین آنی نیچك آلیم؟

احمدی.. آیرلماسقه تله‌سه‌كڭ یولین طاباـرسكڭ. ابراهیم سینكڭ انیكڭ، مرفوعه جیگـگی سینكڭ طوتاكڭ!

سرور.. (یغلاب) مینم نی عیبم بـار. نیك یوق اشلرگه قاطشدراسز؟ نیچك مینم بالامنی قزغانمیسز؟

احمدی.. آنسی ایکنچی سوز. سین آیریلاسكڭ کیلمه‌سه تله‌سه‌كڭ قایان شول یازونی آلوب کیتور. بولماسه، بزگه اوبکه‌له‌مه! مین شونی‌غنه أیتورگه چاقردم

سرور.. (یغلاب عریفه‌گه) أنكای نیك مینی — گناهسز کشینی یغلاتاسز نیك گناهسز بالانی آناسز قالدراسز؟

عریفه.— میگه اوبکەلەمه یازمشگه اوبکەله! ئلی تاغی سینی آیرابز دیگان کشی یوق. شول یازونی کیتورسەڭ سین ئلگه‌ریگی سرور بولوب قالاسڭ!

سرور.— مین آنی قایان آلیم؟

احمدی.— مونه طابدی سوز. اول یازو سینڭ انیڭ ابراهیمده یا ایسه سینڭ طوتاڭ مرفوعەده. اگر آیریلاسڭ کیملەسه بیی‌ده آل، بزنڭ آنڭ اشمز یوق. ابراهیمنی یاخشی کشی دیسز ایچ، اول مونه حاضر سینی آیرتماس اوچون بیرورگه تیوش! (ساعتینه قاراب) مونه سیگه، سرور، بر ساعت وقت، کوب اویلاب طورماینچه ابراهیمدن آلوب کیل! بولماسه أیبولرگنی جیوشدر. یاری بار! (سرور یغلی چغوب کیته)

احمدی.— (عریفه‌گه) بوسی‌ده بولماسه نیشلیمز؟

عریفه.— نیك بولماسون، باری بر ولییفلرگه بیرەمز.

احمدی.— همان سین، طوغدق جیگگی، ئلی بزده شریعت بار ایکانین زاقون بار ایکانین بلمیسڭ! عالیه حاضر ابراهیم خاتونی حسابلانا، آنی اول آیرماینچه ایکنچی کشیگه بیروب بولمی شونڭ اوچون تورلی یوللار برله بز آلارنڭ آلدم بیرملرینی بترورگه طرشامز. (خلیل کیلوب کره)

احمدی.— مونه‌ولییفلردن‌خط کیلگان، جواب بیرورگه کیرەك.

خلیل.— (خطنی اوقی. اوقوب بترگاچ) ام—م. سز آلارغه تیلیغرام بیرگان ایدگز منی؟ آلدم بیردمنی نیشلیمز؟

عریفه.— سین یوده‌ڭ شول آلدم بیردم برله

خلیل.— یارار آنسی آلای‌ده بولسون. عالیه نیشلی؟

عریفه.— آتا آناسندن اوظوب عالیه نیشلسون!

احمدی.— اول اشنی بز اوزمز قاریمز.

خلیل.— مین عالیه‌نڭ رضالغندن باشقه بر سوز أیته آلمیم! احمدجاننی سلیم حاجیگه اوزندن صورامیچه قزین بیرگان دیب، نی قدر کولوب اوزمز شولای ایتیك منی؟

احمدی.— مونده سلیم حاجی یوق. بولار—قز برله یگت!

(شول آراده صادق کیلوب کره)

صادق.— (آچولانوب سویلی) ایسه‌نمیسز؟ سزگه کیلمه‌سکه‌ده سوز بیرگان ایدم، لکن اش بیك ظور بولغانغه کیلمایینچه چدی آلمادم، سز أیتگز ئلی، سز نیشلیسز؟ سزنڭ کچکنه‌گنه انصافگز بارمی، سز ئلله شاکرفلرنڭ چیسین صاقلارغه دیب بتون چیسگزنی صاتدگز می؟

خلیل.— نی بولغان؟!

صادق.— نی بولغانین سین بلورگه تیوش. میگه حاضر اورامده سرور اوچرادی، یغلی یغلی مرفوعه جیگ‌گیلرگه تابا بارا. نیك یغلیسڭ دیب صورادم. احمدی آبطی برله أنکای ابراهیم برله عالیه‌نڭ آلدم بیردم‌لرینی بر ساعت اچنده کیتورمه‌سه‌ڭ، ایرگدن آیرطامز، أیبرلرگنی جیوشدر دیدیلردی. اول نی دیگان سوز، بو نیندای اویاتسزلق؟! آنڭ نی عیبی بار؟!

عریفه.— (ایشك آرتندن) مینم قزم ابراهیمنی سویمی—سرور ابراهیمنی سویه! بزنڭ آلارده اشمزده یوق! بز قزمزنی اوزمز تله‌گان کشیگه بیره‌مز!

صادق.— اول أکیتنی مین کوب ایشتکان ایندی! (خلیل‌گه) سین میکه شونی‌غنه ئه‌یت! سین شول گناهسز خاتوننی شونڭ بالاسین آناسز قالدروب، شول خاتونغه یالغان یالالار یابوب قزگنی ئلله کملرگه بیره آلام دیب بل‌مسڭ، بیره‌سڭ‌ده ایکان قزم

راخت کوره دیب اویلیمسك؟ ئلله قزکنی، صالح حضرت کبك، سویگانی اوچون جزا قیلمقچی بولاسکمی؟

عریفه.ـ مینم قزم سویمی!

صادق.ـ مین سینك برله سویله‌میم. مینم سینده اشمده بیك آز، بزنك سوزگه قاتوشما!

خلیل.ـ مین بر اش اشله‌گانم یوق، مین بر نرسه بلمیم!

صادق.ـ تیره یاننك پاژارنی کوروب سوندرمه‌گان کشینی حکمگه بیره‌لر، اوت صالوچی برله بر درجه‌ده حکم ایتوب تورمه‌گه یابالار. سین حاضر بلمگان بولوب (احمدی برله عریفه‌گه تورتوب کورسه‌توب) بولارغه دنیاده‌غی قباحتلکلرنی قیلورغه ایرك بیره‌سك. یاری سرور حاضر ابراهیمدن یازونی‌ده آلوب قایتسون. مین، سرورنك کوز یاشین کورسه، ابراهیم چدای آلماس دیب اویلیم. شول یازو برله اش بتدیمی؟ عالیه نیشلی؟

عریفه.ـ ابراهیم بیررمی؟ اول وقتك تیزره‌ك طوی ایته‌مز.

خلیل.ـ مونه مینم آقتق سوزم مین عالیه اوزی رضاء بولماسه ولییفلرگه بیرمیم!

عریفه.ـ آتا آناسی بیرگان بیرگه عالیه نیك رضا بولماسون.

صادق.ـ عالیه رضا بولورلق بولسه تونله برله کشیلر چاقرتوب ابراهیم بلن آلدم بیردم یاصار ایدیمی، یوقمی؟ عالیه‌نك شول اشی، عالیه‌نك ابراهیمدن بوته‌نگه رضا بولماوبن بلدره توگلمی؟

احمدی.ـ صادق آبظی، سین بتونله‌ی یوقنی سویلیسك، ئلگه‌ری عالیه آلدم بیردم یاصاماغان، ایکنچی بولا ایکان یاشلك برله بولغان.

عریفه.ـ سین بزنك اشمزگه قاتشوب یورمه! سینك بالاك

توگل، عالیه اوز بالامز تلەسەك اوتقه تاشلارمز ، تلەسەك صوغه، ایشتدگمی؟ ابراهیمغه صاتلدگمنی؟

صادق.— رحمت، کیلون بیکه، حرمتکه! مین موگنیچه موندی سوز ایشتکانم یوق ایدی. رحمت، خوشکز، سزنك اوزگزنك عقلگز شول قدر کوب بولغاچ مین مونده آرتق ایکانمن (چغوب کیته)

خلیل.— (عریفەگه) أتی کبك آغامزنی مصقل ایتەسك، آرتق ایرك آلدك.

عریفه.— یوقنی سویلەب لغرداب یورمەسون!

احمدی.— قارت باشی برله یوق اش آرتندن یورمەسون!

(ایشك آچیلا. سرور کورنه. آندن صوك کاغذ کورسەته. احمدی باروب بیك تیز کاغذنی آلوب کیله).

عریفه.— آلدم بیردم.

احمدی.— شول

عریفه.— الحمد لله، الحمد لله، اللهغه شکر قوتولدم.

خلیل.— (آقرتننغنه) بیر ئلی. (بیك اوزاق قاراب طورا)

عریفه.— قوتولدق، قوتولدق!

احمدی.— (خلیلگه) یه، حاضر نیشلیمز.

عریفه.— تیلیغرام بیرەمز، تیلیغرام!

خلیل.— قایا تیلیغرام بیرەسك!

عریفه.— ولییفلرگه.

خلیل.— مین عالیەنك رضالغندن باشقه رضا توگل!

عریفه.— عالیه رضا، عالیه رضا! مینم قزم آتا آناسی سوزندن چقمی. مونه آلوب کرەم. (عریفه برله احمدی عالیەنی آلورغه چغوب کیتەلر.)

خلیل.— بو قدر کوز یاشلری توکدروب یاصالغان طویه

برکت بولور میکان؟ بلمیم، بلمیم، اللهغه طابشردم. (آقرتنغنه عالیه، عریفه، احمدی کرەلر. اوطوروشەلر. عالیه اوطورمی.)

عریفه.— قزم مونه مونده سینی کوتوب طورامز، بز بارمزده سینڭ راحتڭ اوچون بتون جانمزنی فدا قیلورغه رضا! مونه سینی ولیپفلرگه صوریلار. أتییڭده مین‌ده، احمدی آبظییڭده بیك رضا! آفتق جوابنی یازغانچه سیندن صوریق دیدك. قارت کونمزده (یغلاغان طاوش برله) سوزمزنی قایتارما! بز بیرگان بیرگه سین‌ده رضا بول! (سرور ایشکنی آچوب عالیەگه خط کورسەته. عالیه کورمی. سرور یوتکره، عالیه کورمی.)

عالیه.— مین حاضر ابراهیم خاتونی! سز شونی ئلله قایچان بلەسز، نیگه مینی عذابلاب یورتەسز؟ نیك مینی قاراوللاب طوتاسز؟ مین بر ایرگه کیتکان ایندی—ایکنچیگه کیته آلمیم!

احمدی.— اگر سین ابراهیم خاتونی بولماسەڭ، ابراهیم سینی آلاسی کیلمەسە، اول وقتده رضا بولور ایدڭمی؟

عالیه.— بولور ایدم. لکن اول بولا تورغان اش توگل. بز ایکمزده بر برمزدن آیرلماس اوچون جانمزنی قربان قیلورغه رضا!

احمدی.— بلکه سین شوللایدر (سرور بیك یوتکره خطنی کورسەته عالیه همان آنده قارامی) لکن ابراهیم سینی بیك اوچسزغه حسابلی ایکان! ابراهیم سینڭ اوز قولڭ برله یازغان آلدم بیردم یازووڭنی بزگه بیش یوز صومغه صاتدی.

عالیه.— یالغان، یالغان! (سرور یوتکره. یازو کورسەته. عالیه کورمی)

احمدی.— یالغان بولسه مونه قارا! (کسەسندن چغاروب یازونی بیره.)

عالیه.— (قاراب یغلاغان طاوش برله) ابراهیم مینی صاتقان! ابراهیم مینی بیش یوز تنکەگه صاتقان! ابراهیم‌می؟ یوق، یوق! یالغان! ابراهیم مینی صاتقان!! (قچقروب یغلاب «ابراهیم»«ابراهیم» دیب یغلا)

پرده توشه.

٤ نچی پرده.

(خلیل باینك اویی، زال، طوی مجلسی حاضرله‌نگان. احمدی، عریفه)

احمدی.— تگینی قورقوتوب قاچردق. بو گون بتونله‌ی اویده یوق. قزانغه‌می کیتکان. عالیه نیشلی؟

عریفه.— بلمیم نیشله‌ر. بارمیم، بارمیم، دی. الله صاقلاسون طوینی بلسه حضرتلرگه بارمیم دیب چغوب أیتور.

احمدی.— شونك اوچون طوینی بو اویگه حاضرله‌دك. سز آنده خاتونلار برله آگا نیچك‌ده مونده نکاح بارلغین بلدرمه‌گز. آنك صوگنده آخردن آفرونلاب‌قنه أیتورمز. قهر صوقغان کیه‌وی‌ده بوگونوك کررگه بولدی.

عریفه.— تگی یازودن صوك ابراهیمدن تمام کوگلی قایتقان کبك کورنگان ایدی، امیدی برده یوق ایدی، حاضر طاغی ئلله نیشله‌دی.

احمدی.— طاغی خط آلغاندر، طاغی آرالارنده سوز یوری باشلاغاندر. سزده شونی‌ده قاری آلمیسز. نیچك بر قزنی اوچ خاتون صاقلی آلمیسز؟

عریفه.— نیشلیك ایندی. طشقه یالغز چغارمیمز! یانینه کشی کرتمیمز، یانندن برمز برده کیتمیمز، طاغی نیچك صاقلیق !

احمدی.— قایان خبر آلا؟

عریفه.— بلمیم، ئلله آلمی طورغاندر، آلسه طاغی ئلله نیلر قیلنور ایدی.

احمدی.— نکاحقه قدر آلا آلماسه، آندن صوڭ اش اوته. شول بر ایکی ساعتنی بیك یاخشی صاقلاڭز! سرور کرمیمی؟ ناتاشا کرمیمی؟

عریفه.— بر سین‌ده یانینه کیتر میمز.

احمدی.— آلای بولسه برنی‌ده بلمی طورغاندر. (خلیل کیلوب کره)

احمدی.— قدا یاننده کم قالدی. آکارغه آندی موندی یازو کیترمه‌سونلر. صادق آبطی کیله کورمه‌سون!

خلیل.— قدا اوزی‌گنه قالدی.

احمدی.— صالح یوقمنی؟ نیچه ایتدم مین شوڭا، قدا یانندن کیتمه، دیب.

خلیل.— اول ایشك یاننده طورا.

احمدی.— آلای بولسه یاری. قدا بر بر اش آڭلاغان کبك کورنمیمی؟

خلیل.— ئلیگه یوق.

احمدی.— طویغه قدر نیچك‌ده چیت کشی برله سویله‌شورگه ایرك بیرمه‌سکه کیره‌ك. خط فلان بولسه برده‌اوقومایانچه بیرورگه یارامی.

خلیل.— (عریفه‌گه) عالیه نیشلی؟

عریفه.— برنی‌ده اشله‌می. بیك یاخشی طورا.

خلیل.— بز شولای، ماچی بالاسین یاشرگان کبك، طوی ایتوب نیشلی آلورمز ایکان ایندی. بر بر فائده چغار میکان؟

احمدیـ نیشلەمکچی بولاسڭ! قداغە، آشغچلق برلە بولغانغە طوینی ظور ایتە آلمیمز، دیدك. آقچە آز چغارورغە بولغانغە بیك شادلانوب رضاٸ بولدی.

عریفەـ ئلی یاری قداغی قداغی کیلمگان. عالیەنی نیچك کورندرر ایدك!

خلیلـ آنی صوڭ قداغیغەدە کورندرلك بولماغاچ کیەوگە نیچك کورسەتورمز، آلار نیچك عمر ایتەرلر.

عریفەـ نکاح بولغاچ بیك یاخشی طورورلار، نکاح برلە محبت ئیگزدردی.

خلیلـ بلمیم خیرلی بولسون! (احمدیگە) حضرتلر تیز کیلەمی؟

احمدیـ تیز بولورغە کیرەك.

عریفەـ الله خیرلی یاردم بیروب اوچینە چغا آلسەق بیك ظور اشنی باشقارغان بولامز.

خلیلـ کیەوگە کم قارشی چغا.

احمدیـ اوزم چغام، اوزم!

عریفەـ تگی، قهر صوققان، کیەوگە بر بر کشی قارشی چغارماسون!

احمدیـ کیەوڭ کیلووین. بزدن باشقە بر کمدە بلمی! سینڭ مونچەگنی کم قاری؟ مونچەگە ئلله نیلر صالماسونلار.

عریفەـ مین آنی ئلله قایچاندن بلەم. مونچەنی اوزم ارچتدم. مونچەنڭ آچقچی اوزمدە. خدیچەدن باشقە کشی مونچەغە کرە آلمی. مونچە یانینە ثابت بابایینی کونی تونی قاراوللارغە قوشدم.

احمدیـ آنسی یاراغان. اول یاقدن قایغی یوق ایکان. مین ئلی آت آزبارلارین صافلارغە اشانچلی کشی طابا آلغانم

یوق. آتلارنڭ یالـلارین قرقا کورمه‌سونلر. آندن بو آراده کیه‌و کیتکانچه یورتنی بیك صاقلاتورغه کیره‌ك! قابقانی فلاننی بویاو احتماللری بار یایسه اوت صالو احتمالـلری بار. (خلیلگه ئلله استاناڤایدن صوراب بر ایکی ستراژنیق آلیق‌می؟

عریفه. آلیق، آلیق! بولای‌ده قاراولچی قویارغه کیره‌ك.

خلیل. تله‌سه‌ڭز نیشـله‌ڭز، بو کشی طوبی توسلی بولمادی مونده هر نرسه ڤاییننی پالاژینیه‌ده!

احمدی. (ساعتن قاراب) حضرتلر کیلورگه وقت جیتـدی. طوغدق جیگـگی، سز تیزره‌ك حاضرله‌ڭز. بز قـدا یانینه چقیق. (خلیل برله احمدی چغالار.)

عریفه. سرور، سرور!

سرور. (کره) نرسه، أنکای؟

عریفه. تیزره‌ك آش اورونلارین حاضرله‌ب بتور. مین آشنی قزولیم. (چغوب کیته)

سرور. (حاضرله‌رگه طوتونا. یالغز) بو نینندی طوی. بتون یرده قاراول. عالیه مسکین طشقه‌ده چغا آلمی، مونچه بیکله‌نگان، قاپقا بیکله‌نگان، قز بیکله‌نگان-مونه طوی! بولار نیشله‌مکچی بولالار. ماچی بالاسین یاشرگان کبك یاشروب طوی ایتوب بالالاری راحت کورور دیب بله‌لرمی؟ مسکین عالیه همان ئلی ابراهیم آلدادی دیب طورا. (کسه‌سین طوتوب قاراب) یازو همان مونده. نیچك بیریم؟ ابراهیم‌ده حاضر عالیه خطنی آلسه‌ده أتیلری سوزینه یاطقان دیب طورا تورغاندر. مونده عالیه ابراهیمنی صاتلغان دیب اویـلاب نیشله‌رگه بلمی طورا. (خطنی قولینه آلوب) تاغی بر ساعت اچنده بیره آلماسه‌م عالیه‌نڭ باشی بتدی. نیچك بیریم؟ نیك اوستمه آلـدم؟ آیرسونلار ایکان! اول وقتده اوزم اوچون قایغرور ایدم. حاضر

ابراهیم آلدنده یالغانچی بولوب قالام، عالیه‌نڭ باشین خراب ایتەم. اول آلدم بیردم‌نی کیتورمه‌گان بولسه‌م، اش بلکه بولای بولماس ایدی. اوف الله. (اویلاب طوروب) نیشلیم صوڭ. میـن خطنی بیره آلورم دیب اویلادم. میگه تیلیگه ئلـگه‌ری خطنی بیرورگه کیره‌ك ایدی. آندن آلدم بیردم‌نی. مین آنی اویلی بامه‌دم. اول وقتده عالیه قرق آلدم بیردم‌گه‌ده آلدانمی ایـدی. اوف الله، یاربـم یاردمچی بول! شول خطنی بیرسه‌م جیاکه‌مدن ظور یوك توشکان کبك بولوب قالور ایـدم. اگر بیره آلماسه‌م نیشله‌رمن. برده بولماسه مـلالار کیلگانچه بیره آلماسه‌م صوغشوب بولسه‌ده کروب بیره‌م. قهر صوقسون، آیرسونلار، بیره‌م، بیره‌م، والله بیره‌م!

(حاضرلی. عریفه کیلوب کره)

عریفه.— آش حـاضر. ایـرلرگه أیتورگه کـیره‌ك.

(ایشك قاغا. بر آزدن احمدی کیلوب چغا. سرور چغوب کیته.)

احمدی.— نرسه بار.

عریفه.— آش اولـگردی. حضرتلر کیله‌می؟

احمدی.— حاضرکیله‌لر. بز آلای بولسه‌قدانی‌مونڭ آلوب‌چغیق.

(احمدی چغوب کیته. عریفه یالغز قالا.)

عریفه.— یارب خیرلی قیل! عالیه‌گنه بله کورمه‌سون یارب، خواجه بهاءالدین! شونڭ کوزین به‌یله، دشمانلارنڭ یوللارین کیس.

(تگی بولمه‌دن)

طاوش.— خوش قدا، خوش! ئه‌یده!

طاغی بر طاوش.— ئه‌یده قدا، ئه‌یده قدا!

قدا.— اوزگز، رحیم ایتگز!

خلیل.— سز قوناق کشی! خوشگز!

قدا.— سز قارت کشی، خوشگز! خوش!

خلیل.— یاریمی صوك، سز قدا کشی! خوشگز، خوش!

قدا.— یوق قدا اوزگز، رحیم ایتگز!

احمدی.— (آرتدن) یاری صاتولاشماگز. قداسز قوناق کشی، سز رحیم ایتگز!

قدا.— یوق، یوق! ادبسزلك بولا. خلیل قدا رحیم ایتسون!

احمدی.— آبطی صاتولاشما ایندی.

خلیل.— آلای یاخشی توگل بیت. (خلیل آلدن کره. آنك آرتدن قدا کره. آنك آرتدن احمدی کره. اوستهلگه اوطورالار. دعا قیلهلار.)

احمدی.— سزده بو یل آشلقلار نیچك کورنه، قدا؟

احمد صغیر.— یوق، یاخشی توگل. آلایده بزده سزنك اطراف کبك اوك توگل!

احمدی.— صاتو آلو نیچك بولور توسلی کورنه؟

احمدصغیر.— قزل مال بویل ناچار بولور توسلی کورنه. آشامق اچمك طاواری اوتهر! شونك اوچون بز قزل مالنی بویل یارطیلاب‌قنه آلمقچی بولامز.

احمدی.— اوتکان یلغی باستوفقالار سزده بیك ظور بولمادیمی؟

احمدصغیر.— اورس آراسنده شهب بولدی. بز آغای‌انی برله کیگاش ایتوشوب مسلمان آراسنده یاصاتمادق. پریکاشچیکلر آراسنده بر ایکی قزل آوز بار ایدی‌ده، آلارنی چغارتدق. آندن باشقه‌لری شیکلهندیلر.

خلیل.— ئلی سزنك طرفده اشلر نیچك، بودومادن نی امید ایته‌لر؟

احمدصغیر.— ئلیگه امانلق. شول نیچك بولسه‌ده مسلمانغه جیگللك بولماسمی دیب اویلیمز. بزنك شهردن بیك یاخشی کشی کیتدی، دوقتور، بولای بیك قزل‌ده توگل، یورطلی جیرلی کشی. (بر یگت کره)

یگت. آبظی قوناقلار کیلدی قایده اوطورتامز.

احمدی. حضرتلردن باشقەسون بارین‌ده تگی اویگه. کیره‌کلرین مین اوزم قاراب آلوب کررمن! (یگت چغا)

خلیل. سزدن بویل حجگه باروچی بولدیمی؟

احمدصغیر. ولی‌الله آبزی باردی. سز آنی بلورگه تیوش. واق مال برله صاتو ایته، یاخشی کشی!

خلیل. صاریراق صاقاللی‌می؟

احمدصغیر. ئیبو، ئیبو!

خلیل. بلەم! بلەم، بز آنڭ برله پاراخودده طوغری کیلگانمز بار.

احمدی. (ساعتینه قاراب) کیدوگه قارشی چغارغه وقت جیته. حضرتلر نیشلەب اوزاق طورالار.

احمدصغیر. آش فلان بولغاندر. بزنڭ ملا خلقی آشنی یاراطا بیت!

خلیل. بلکه شولایدر شول. (شول آراده بر یگت کره)

یگت. حضرتلر کیله. (احمدی قارشی چغا. احمدصغیرده خلیل‌ده آیاق اوزره طورالار. طشدن «ئەیدەگز حضرتلر موندە ئەیدەگز!» دیگان طاوش ایشتوله. آللی آرتلی قارت حضرت، یاش ملا، مؤذن کیلوب کرەلر.

حضرت. السلام علیکم!

— وعلیکم السلام! (حضرتلر اوطورالار. دعا قیلالار.)

احمدصغیر. ایسەنلر میسز، حضرتلر؟ (کورشەلر دعا قیلالار)

حضرت. مبارك مجلسلر بولسون، الله تعالی اوّلین آخرین خیرلی قیلسون!

احمدصغیر. شولای دعا قیلگز ایندی، حضرتلر!

یاش ملا — ایسه‌ن کیلدگمی قدا؟ سین ایسه‌نمی خلیل آبزی؟

احمد صغیر — الحمدلله حضرت، سزگه ئلی، حضرت أمانت بار ایکان. بزنك عبدالمنان حضرت سزگه سلام أیتدی.

قارت حضرت — وعلیکم السلام، سلامت بولسونلار! نیچك ایسه‌ن طورامی صوك اوزی، نمازغه بیك یوریمی؟

أحمد صغیر — الحمدلله، حضرت، بیك استقامتنده حضرتدن بیك اوگدق.

یاش ملا — عبدالناصر آبظی سلامتمی؟

احمد صغیر — الحمد لله، بیك سلامت، حضرت، آنی بله‌سزمنی؟ کورگان بلـگانـگه سلام دیدی.

یاش ملا — وعلیکم السلام، سلامت بولسونلار.

قارت حضرت — آنده سرنك منهاج صوفی بولورغه کیره‌ك ایدی حاضر سلامتمی ئلی؟

احمد صغیر — وفات حضرت، بیك هیبت قارت ایدی. بر ایکی یل بار ایندی.

قارت حضرت — بالاسی چاغاسی قالدیمی؟

احمد صغیر — ایکی قزی بر اوغلی قالدی.

حضرت — معیشتلری نیچك؟

احمد صغیر — یاخشی، حضرت، یاخشی. قاری حضرتدن یورط جیر قالدی. بـر آز آقچه قالغان ایـدی. محله خلقی بیك رعایه قیله‌لار.

قارت حضرت — شولای کیره‌ك، شولای. یاخشی کشینی اونوطورغه یارامی

احمدصغیر۔ (طوروب، احمدی یانینه باروب) قدا میکه طهارت آلورغه کیره‌ك.

احمدی۔ حاضر، حاضر! گرای، گرای! (بر یکت کره)

احمدی۔ (تگی یکتکه) قدانی طهارتله‌ندر! (احمدصغیر چغا)

احمدی۔ حضرت اوزاق طوردگز!

قارت حضرت۔ بیك ظور اش چقدی، کیلمیم‌ده دیگان ایدم، أمرمعروف نهی منکر اوچون گنه کیلدم.

خلیل۔ اول نی اش؟

حضرت۔ حاضر سویله‌مایـنچه یارامی. اوزگز - آحمقلار اشنی بو قدرگه کیتورگانچه میکه أیتمه‌گانسز. قزگز برله ابراهیم آراسنده عقد بار ایکانله‌سه!

احمدی۔ یوق سوز! ابراهیم بزنی مصقل ایته‌ر اوچون شولای قیلانه! استاناۋای باروب تنتو یاصاغانین بزدن کورگان‌ده شونك اوچین آلمه‌چی بولا!

حضرت۔ توگل، توگل! میکه شاهدلرین آلوب کیلدی. آلار آراسنده نکاح بار! سز شونی بلمه‌دگزمی، بلوب بزنی آلدامقچی بولاسزمی؟

احمدی۔ حضرت، بوق سوز! اشانماگز!

حضرت۔ نیك اشانمیم! شاهدلر شهادت بیرگاچ مین نیك اشانمیم!

احمدی۔ شاهدلری یالغان!

حضرت۔ آحمق! بوقنی سویلیسڭ! فیض‌اللّه‌سی، احمدی آبظی، یکرمی بیش صوم آقچه بیردی أیتماس اوچون مین أیته‌م حضرت، دی! شوڭارغه‌ده اشانمیم‌می؟!

یاش ملا۔ بـر روایتـده ولی‌نڭ رضالغندن باشقه عقد

درست توگل! شونگ اوچون آلارنگ عقدلری، خلیل آبظی رضا بولماغاچ، فسخ قیلنه!

قارت‌حضرت— برراویتده برراویتده، سزگه روایت کوب! سز عدة اچنده نکاح اوقیسز، آیرلماغاننی‌ده آیراسز، ایندی کشی خاتونینه نکاح اوقومقچی بولاسکمنی؟

یاش ملا— اوقیم شول! روایتی بولغاچ نیک اوقمیم!

قارت حضرت— قایا روایتی؟

یاش ملا— جامعده بار.

حضرت— آنده‌غی قیل‌لار برله عمل قیله باشلاسه‌گ یراق بارورسگ!

خلیل— حضرت، روایتی بولغاچ، گناهسی سزگه بولماس.

قارت حضرت— آنده سینگ خاتونگه نکاح اوقورغه روایت طابلور، رضاٌ بولورسگمی؟

یاش ملا— مین روایتی بولغاچ اوقیم!

خلیل— حضرت، قارت کونمزده طویمزنی طاوشسزغنه اوتکارسه‌گزله! روایتی بولغاچ یارار!

قارت حضرت— اول نیندی، شریعتنی آیاق آستینه طابتاو! مونه آحمقلار، کشی خاتونین طوت‌ده کیه‌وگه بیر ایمش!

احمدی— حضرت! الله حقی اوچون بز دیگانچه اش بتسونله، قدا کرگه‌لگانچه سوزگزنی بتورسه‌گزله!

قارت حضرت— مونده یاشرین اش یوق. کشی خاتونینه نکاح اوقومیمز.

احمدی— آلای بولسه، حضرت، یاش حضرت اوقی. سز ده‌شمی طورگز!

قارت حضرت.— یوق، یوق! یوقنی سویله‌مه!

احمدی.— آلای بولسه، حضرت، یاشی جیتمه‌ی دیب‌کنه اوقوماگز. بتون عالم آلدنده خورلققه قالابز. بز قدانی قایتاروب ییبه‌رورمزده آرتندن خطقنه یازارمز.

خلیل.— حضرت، الله رضاسی اوچون قارت کونمزده بتون عالم آلدنده خور ایتمه. مونسندن سزگه ضرر یوق.

قارت حضرت.— آحمقلار! کشی خاتونین کیه‌وگه بیر ایمش!

خلیل.— زنهار حضرت، قدا کرگانچه طاوشنی بتوریک‌سه‌نه! زنهار، یاشی جیتمی‌گنه دیسه‌گزله!

احمدی.— (یاش ملانی چاقروب آلوب) قارت حضرتنی آلداب چغاریق، سین اوقورسڭ! قدا کرسه یاشی طوغریسنده سویله‌گز! (احمدی چغوب کیته. احمد صغیر کره)

یاش ملا.— خلیل آبظی، قزگزنڭ یاشی جیتوب بتمی! اون آلطی طولارغه اوچ آی بار.

خلیل.— حضرت، طولارغه کیره‌ك ایدی.

یاش ملا.— (کنیگه‌نی کورسه‌توب) مونه مونده آب آچق کورنوب طورا. (شول آراده بریگت چابوب کره)

یگت.— قارت حضرت! آصراوگز کیلدی. اوغلگز اوی توبه‌سندن یغلوب توشکان دی آبزطای حاضر قایتسون دیگان!

احمدی.— (کره) مونه حضرت، بیك ظور قضالی بولغانسز، ئوله‌گنه کورمه‌سون!

حضرت.— ماشاء الله، ماشاء الله! (طوروب آشغوب چغاباشلی)

خلیل.— آتنی بیر!

احمدی.- حاضر! حاضر! (حضرت چغوب کیته)

خلیل.- مونه نیندی ظور قضا. دنیانی برده بلور حال یوق.

احمد صغیر.- قارا، طوینڭ یمین جیباردی!

خلیل.- خیرلی قضا قیلسون!

احمدی.- (کروب) حضرت کوتمه‌سکه قوشدی!

یاش ملا.- یاشین نیشلیمز.

احمدی.- آندن‌غنه برنرسه‌ده بولماس. الله‌غه طابشروب اوقوگز! قداده یراق یردن کیلگان. بوکون کیه‌وده کیله.

ملا.- دوخاوُنی صابرانیه بار.

احمدی.- مفتی حضرت موکٔیینچه آلای بزنڭ سوزدن چقمی ایدی. برنی‌ده بولماس، الله تله‌سه.

احمد صغیر.- حضرت طوینی کورکاملك برله بتوریك ایندی، اوقوگز ایندی.

خلیل.- حضرت برگه آش آشادق، برگه صی کوردك، اش موگٔار جیتکاچ سزدن‌گنه قالماسون ایندی.

ملا.- تگی کبسته باشی صابرانیه‌غه قویماسون، دیم!

احمدصغیر.- انشأ الله حضرت بولماس.

احمدی.- صابرانیه‌غه اش کیتسه، سزگه ضرر بولماوینه قولمنی کیسه‌رگه بیرم.

ملا.- یاری ایندی، طوینڭ یه‌من ییبه‌رمه‌س اوچون گنه اوقیم! اگر بوته‌ن کشیده بولسه هیچ‌ده اوقوماس ایدم. ئلی تیك خلیل آبظی‌ده اوز کشیمز، قداده یاقین کشی بولوب چقدی. یه، آلای بولسه، اوطورگز! شاهدلر کملر؟

خلیل— حضرت، احمدی برله محمد صفا بولور.

ملا— خلیل آبظی، سز شولای قزگزنی بیرەسزمی

خلیل— ئیـیو حضرت!

ملا— هادی‌الله علی‌الله اوغلینەمی؟

خلیل— ئیـیو حضرت!

ملا— (احمدصغیرغه) قدا مهر کوبمو؟

احمدصغیر— مڭ صوم حضرت!

ملا— (خلیل آبظیغه) مهر تماممی؟

خلیل— بیش یوزی تمام، بیش یوزی مؤجل!

ملا— (احمدصغیرغه) قدا، شولای‌می؟

احمدصغیر— شولای، حضرت، شولای!

ملا— قز طرفندن ولی وکیل، خلیل آبظی، سز بولاسزمی؟

خلیل— ئیـیو، حضرت، مین.

ملا— کیەو طرفندن، احمدصغیر آغا، سز بولاسزمی؟

احمدصغیر— ئیـیو، حضرت، مین.

ملا— (احمدی‌گه) سز، قزدن رضالق صوراگز! (احمدی چغا)

ملا— (احمدصغیرغه) کیەونڭ یاشی جیتەمی؟

احمدصغیر— طوقزیوزده اوچنچی یلده صالداتدن قالغان!

ملا— زاپاسنوی صالدات توگلمی؟

احمدصغیر— توگل، حضرت، آق بیلیت برله قالدی.

ملا— بیلیتی موندەمی؟

احمدصغیر— یوق ایدی شول، حضرت!

ملا— قدانك آخریسی اوَّلگی طوبی‌در.

احمدصغیر— أوَّلگی شول، حضرت. شونك اوچون نی‌کیره‌گین بلوب‌ده بتوروب بولمی.

ملا— یاری ایندی سزگه اشانامز (خلیل‌گه) خلیل آبظی! تاغی باشقه شرطلر یوقمی؟

خلیل— یوق، حضرت، یوق! الله بختلربن بیرسون ایندی!

(شول آراده احمدی برله محمد صفا کیلوب کره‌لر)

احمدی— (ئلگه‌ری) السلام علیکم.

ملا— وعلیکم السلام.

احمدی— حضرت، عالیه مین أتی بیرگان بیرگه رضادی.

محمدصفا— السلام علیکم.

ملا— وعلیکم السلام.

محمدصفا— حضرت، عالیه مین اتی بیرگان برگه رضادی.

ملا— آلای بولسه اوطورشگز، اوقی باشلی (پامتنی‌کنیگه‌سین آلوب کیه‌ونك اسمی هادی‌الله ولی‌الله اوغلی.

احمدصغیر— ولییف؟

ملا— ئیبو، ولییف

ملا— برنچی نکاحی؟

احمدصغیر— برنچی نکاحی. (بارده اوطوروشه‌لار.)

ملا— اهم، اهم! خلیل آبظی اوقیق‌می.

خلیل— اوقوگز ایندی حضرت، الله خیرلی قیلسون!

(شول آراده کورشی بولمه‌ده خاتونلار طاوشی کوته‌ریله:)

„**عریفه**— قایا باراسك؟“

„برسی — طوت، طوت! جیبەرمە! قهر صوقغان‌نی!“

„عریفه — قارتایغان کونمده یوزمه قارایاغاسڭ“ (ایبرلر دبردی.)

„عالیه طاوشی — جیبەرگز، جیبەرگز! مین سزنڭ قلگز توگل!“

(ایرلری بربرسینه قارانا باشلیلار. طاوش قوتلەنه بارا. ملا توقتی.)

„برطاوش — جیبەرمە! جیبەرمە!“ (احمدی طوروب قارشی چغا. طاوش تاغی قوتلەنه.)

„عالیه — جیبەرگز!“

„احمدی — قایا باراسڭ؟!“

„برطاوش — آوزینه صوق، دوگغزنڭ، آوزینه صوق!“

„عالیه — نیك قینیسز؟ نیك قینیسز!“

(ایشکدن دبردەب عالیه کره. آنڭ آرتندن خاتونلار کرەلر. عالیەنڭ بیتی قانغه بویالغان. عالیه چابوب ملاغه بارا. خاتونلار آنڭ آرتندن).

برخاتون — طوت، قهر صوققاننی!

عالیه — (ملاغه) حضرت مین ابراهیم خاتونی. میکه نکاحاوقی آلمیسڭ! رضالق بیرگانم یوق!

احمدصغیر — (سیکروب طورا).

عالیه — (آتاغه کیلوب) سین آبظی میکه اوبکەلەمە! سینی مین آلدامادم. بولار آلدادی. (آتالارینه کورسەتە)

احمدصغیر — (خلیل‌گه) بو نی اش بو؟ قدا؟ بو نی اش بو؟ بو نیندی خورلق؟ نیك بزنی مصقل ایتەسز؟!

خلیل — مین بلمیم، مین بلمیم!

(خاتونلار قچقرالار: «قهر صوققان!» «قهر صوققان!»)

عریفه — (قچقروب یغلی) یوزمنی قارا ایتدی، یوزمنی قارا ایتدی!

احمدصغیر — (احمدی‌گه) بو نی دیگان سوز، قدا؟ بز مشقت چیککان، راصخود توتقان.

احمدى. ايسكٔ كيتمەسون‌له بيش يوز تنكه گه!

احمدصغير. اول تاغى نى ديگان سوز؟ نيك بزنى مصقل ايتەسز. مين بيت بـالا توگل (صاقالينه كورسەتوب) سزنكٔ برله اويناب يوروركه.

ملا. (خليل گه) اشكنكٔ رەتى بولماغاچ بزنى مشقتلەب يورمەسكه كيرەك.

عريفه. بو خورلققه نيچك چديم؟!

احمدى. شاكرفلرنكٔ قزى طوى كوننى رضا بولماينچه طوينى بوزغان ديگان سوزنى نيچك كوتەريم!

عاليه. مين ئلگەروك أيتدم. مين سزگه ئلله قايچان أيتدم. سز مينى قيناب رضالاندرمقچى بولدكٔز. سز مينى صارق اورنينه صاتمقچى بولدكٔز. مينى كشى خاتونين ئلله نيلريالغانلاب ياكٔادن بيرمكچى بولدكٔز. مين كوز ياشلرى توككانده سزميندن كولدكٔز! (آناسينه باروب) حاضر سزنكٔ كوزياشكٔزدن مين كولەم! خوشكٔز! ميكه اوبكەلەمەكٔز، اوزكٔز چچكان آشلقنى اوزكٔز اوردكٔز! (ترزەدن سيكره.)

عريفه. طوتكٔز! طوتكٔز!! ابراهيمغه كيتدى، ابراهيمغه! قهر صوققان ايكان!

خاتونلار قچقرشەلار. طوتكٔز! طوتكٔز!

محمدصفا. (يوكروب چغا.) طوتكٔز، طوتكٔز! (ايرلر يوغالالار.)

پرده توشه.

۵ نچی پرده

(ابراهیم اویی. ظورغه اوی. ایسکی‌رەك کنه میبللر ابراهیم یالغز.)

ابراهیم— بونی بو؟ بونی بولدی؟ نیك بر خبرده یوق؟ شولایوق عالیه اوز سوزندن قایتدی میکاننی؟ (ساعتینه قاراب) حاضر نـکاح وقتی بولورغه کیرەك. کم بلسون شت نـکاحده اوقودیلار. هیچ نرسه آڭلی آلمیم. عالیه بتونلەی آلار یاغینه آوغاندر دیسەڭ، اول وقتده نیك بو قدر یاشرونوب اورلانغان کبك طوی ایتەرگه؟ خیر آلار بیت مینی عالیه تلەسه تلەمسه آلورغه تلی دیب اویلیلار. آلار بیت بو اشلرنڭ بارسی‌ده عالیه اوچون بو آورلقلارنڭ بارسی‌ده عالیه سعادتی اوچون ایکانلـگین آڭلامیلار. آلای دیسەڭ عالیه نیك میڭه اوزی خط یازمی؟ نیك میڭه اوزینڭ نی‌فکرده‌لـگین بلـگرتمی؟ (طوقتاب طوروب) بولدرا آلمی طورغاندر شول! تیره یانی قاراولدر. یانینه بر کمنی کرتمی چغارمی تورغانلاردر. کم بلسون بلکه مینم حقمده ئلله نیلر یالغانلی طورغانلاردر. ئلله مینم آلدم بیردم یازووین بیروومنی ئلـگه‌ریگی بتون سوزلرمدن قایتو دیب آڭلادی میکان؟ آلای دیسەڭ سرور آپا آشا یازغان خط! نیك اول احمدیلرنڭ

یالغانلارینه اشانه‌ده مینم خطمه اشـانمی؟ شت اول خطنی‌ده آلا آلماغاندر. شت آنك یانینه سرور آپانی‌ده کرتمی طورغانلاردر. برسین‌ده بلور حال یوق. (اویلابقنه) برسینك‌ده اوچینه چغار حال یوق. ایکی آطنه بوی اویلی اویلی باشم قاطدی. اویلادم، اویلادم، ئلله نی‌قدر شاکرد فرضلری قوردم، برنی چقمادی اوف... آریدم. ایکی آطنه بر بویدن ره‌تله‌ب یوقلامایںچه اوتکاردم، ایکی آطنه بر بویدن بلمسز حالده طوردم. نی بولسه بولدی، اوته‌سی کون اوتدی. بوگون آقتق کون، بو ساعت آقتق ساعت. شول ساعتده شول مینوتده بوکمی چکمی ایکانلگی بلنه. تیزره‌ك! تیزره‌ك! طویدم. بو امید، بو کوتو طویدردی، بو یه‌وسز کیچلر، بو صاغشلی کونلر یگرمی یللق یاشلگمنی یوغالتدی. (ساعتینه قاراب) وقت! بیك وقت! نی بولسه‌ده بر خبر آلنورغه وقت! نیشله‌ب طورالار. شولایوق بو قارت حضرت‌ده صاتلور میکاننی؟ (اسماعیل کیلوب کره)

اسماعیل.— نی بولسه‌ده بولدی، قارت حضرت بیك قزولانوب چغوب آط برله اویینه قایتوب کیتدی!

ابراهیم.— تیزره‌ك بتسون ایدی، تیزره‌ك! شول قدر آریدم. شول قدر طویدم، أیتوب بتورورلك توگل!

اسماعیل.— حاضر بولاسی بولدی ایندی بیش اون مینوتدن بتون اش معلوم بولا! لکن قارت حضرت نیك قایتوب کیتدی. مونه شونی بلوب بولمی. مینمچه طوی بولماغان بولورغه کیره‌ك. مین قارت حضرتنك صاتلووینه اشانا آلمیم!

ابراهیم.— آلای بولسه آنی بر سوز طابوب آلداب ییبه‌رگانلردرده تگی قویان باشدن اوقوتقانلاردر. نیچك بولسه‌ده حاضر امیدله‌نورگه یارامی.

اسماعیل.— امیدسز شیطان‌دی. مین همان ئلی اشنك آلار تله‌گانچه بتووینه اشانمیم!

ابراهیم.— اشنك آخری نیچك بولاسی بیلگولی، لکن آلار نیچك بولسه‌ده شولای آلداشدروب نکاح اوقوتوب کیه‌و کرتوب عالیه‌نی تیزگنه برنی بلدرمایِنچه موندن اوزاتمقچی بولالار.

اسماعیل.— صوك عالیه شولای یازمشمدر، دیب رضاء بولوب قالورمنی؟

ابراهیم.— کم بلسون. دنیاده ئلله نیندی بز آڭلامی تورغان اشلر بولا! لکن مین عالیه‌نی شولای قالور دیب اشانا آلمیم! اول باشقه قزلار کبك توگل. اول اوز سوزین ایته‌ر اوچون بر نیدن‌ده قوروقمی تورغان، نیندی آورلقه‌ده رضا بولا تورغان قز. مونه شونك اوچون مین، عالیه‌گه تاغی ئلله نیندی آورلقلار کورورگه طوغری کیلور دیب قورقام! اوزك اویلاب قارا، آنی نیندی یول برله بولسه‌ده آلداب مینی یالغانچی ایتدروب اشاندرغان بولسه‌لار، اول اچندن میکه ئلله نی قدر دشمانلق جییوب نکاحقه رضا بولمی حالی یوق. کیه‌و کرگاچ یا ایسه کیه‌و برله برایکی اوچ کیچ اوتکارگاچ اول اوزینك آلدانغانین بلسه نیشله‌ر؟ کیه‌و برله ئلگه‌ریگی کبك قالورغه آنك كوڭلی رضا بولماس، آراده شول قدر اشلر اوتکاندن صوك میکه کیلورگه وجدانی کوته‌رمه‌س. اوزین مینم آلدمده عیبلی دیب بلوب آنك بارورغه‌ده بلمی مونده کیلورگه‌ده بلمی، اوت برله صو آراسنده قالور. مونه مینم قورقانم شول مینوت. شوندی وقتده کشیلر اوزلرین صوغه طاشلیلار، شوندی وقتده کشیلر اوزلرینك شول حاللرندن قوتلورغه یول طابا آلمایِنچه اوزلرین اوزلری ئوتره‌لر.

مونه شوندی وقتده عالیه کبك صاف کوڭلی کشیلر اوزلرین بیك ظور جانی حسابلاب اوزلرینڭ جانلاردن محروم بولورغه سبب بولالار. مونه عالیەدە شولای بولسه نیشلەرمن؟ عالیەدە اوزینڭ شول حالندن چغارغه، اوزین شول اورمەکوچ اویاسندن قوتقارورغه یول طابا آلماسه نیشلەرمن؟ مینم قورقوقانم شول، مینم قایغرتقانم شول.

اسماعیلـ ئیبو، آلای بولغانده بو اشلردن کوز یاشندن باشقه نرسه چقمی!

ابراهیمـ مونه شونڭ اوچون مین نیچك بولسەدە بو اشنی باشلاماسقه طروشدم، نیچك بولسەدە عالیەنڭ کوڭلین قایتارورغه دیب جواب یازمایچه یوردم، آخردن اوزم چدی آلمادم. اوزمنی طوتا آلمادم. مونه حاضر شول خطالارنڭ یمشین جیارغه کیرەك.

(صادق کیلوب کره)

صادقـ ایسەنمی ابراهیم، ایسەنمی اسماعیل.

اسماعیلـ }
ابراهیمـ } الحمد لله صادق آبطی.

صادقـ ایشتدڭمی؟ تگنده طوی.

ابراهیمـ بلەمز، بلەمز.

صادقـ بولار نیشلیلر، بولار نیشلیلر؟

ابراهیمـ قز بیرەلر، طوی ایتەلر.

صادقـ ئیبو، قز بیرەلر، طوی ایتەلر. سین حضرتکه أیتمەدڭمنی؟

ابراهیم.— ایدم. بتون شاهدلرنی چاقروب صوراتدم. حضرت اوقومیم دیب وعده قیلدی.

صادق.— آلای بولغاچ نیچك طوی ایتەلر؟

ابراهیم.— مونه اسماعیل کوروب کیلدی، قارت حضرت چغوب کیتدی‌دی.

صادق.— ئه، آلار آلای بولسه بر بر حیله طابوب قارت حضرتنی چغاروب تگی آقباشدن اوقوتقانلاردر.

ابراهیم.— بزده شولایدر دیب اویلیمز.

(اسسینا آرتندن آیاق طاوشی ایشتوله.)

ابراهیم.— بو کم بیك آشغوب کیله. (بولمەگه عالیه کیلوب کره. همەسی سیکروب طورالار.)

عالیه.— (ابراهیمغه طابا کیله. صادقنی کورگاچ بر آز طارطنوب) مین کیلدم. (ابراهیم باروب قولندن طوتا.)

ابراهیم.— (عالیەنڭ بیتندە قان کوروب) عالیه سیگه نی بولدی؟

عالیه.— قینادیلار، قینادیلار. کوچکه قاچدم. اوف! اللەغه شکر قوتولدم، مگگوگه قوتولدم. ابراهیم، مین آلارنڭ قولندن مگگوگه قوتولدم‌می؟ مینی کیلوب آلمیلارمی؟

ابراهیم.— حاضر کوڭلکنی طنچ طوت عالیه!

عالیه.— بلمیم، بلمیم! قوطم قالمادی. آزغنه صوڭغه قالسەم باشم بتکان ایدی. (صادقغه) صادق آبظی، سین مینی اوروشمیسکمی؟ مین سینی، صادق آبظی، أتییم کبك کورەم. مین حاضر اوز أتییمنڭ اویندن قاچوب چقدم. سین حاضر مینم أتییم بولورسکمی؟

صادق.— بولورمن، بولورمن، عالیه! (ایشکنی آچوب مرفوعه قاری‌ده بیك تیز طاغی یەغالا)

ابراهیم— مین نیشلەرگه بلمەدم. مین ئلی همان اوزمنی آڭلی آلمیم. چنلاب‌اوق عالیه سین کیلدڭمنی؟

عالیه— چن، چن مین کیلدم، مین بتونلەی کیلدم. مین سیندن گورمه قدر آیرلماسقه بولوب بتونلەی کیلدم.

اسماعیل— بز ایندی، اش بتدی نکاح اوقودیلار دیب طورا ایدك.

عالیه— مین یالغانلارین طاغی برر ساعت صوڭراق سیزسه ایدم اش بتکان ایدی.

ابراهیم— نیك صوڭ عالیه، بولای بولورلق بولغاچ اشنی ایك چیگینه فالدردڭ.

عالیه— ئی سز مینم نیچك طورغانمنی بلسەڭز ایدی، ایسکز کیتەر ایدی. ترەزەم بیکلی، ایشگم بیکلی، یانمده برر طوقتامایناچه اوچ آقصاق خاتون قاراول طورا. یالغز برر آدومده آطلاتمیلار. یانمه برر کمنیده کرتمیلر. اوی طشنده قارلار بوزلار یاوسون میگه برز سوز أیتمیلر. چیت کشی برله سویلەتمیلر. سرور آپانی ناتاشای کورسەتمیلر. مونه شولای ایتوب طوردم. اوّلدن‌اوك قاچارغه اویلادم. خاتونلار میگه سویلەمەگان بولوب قنه، سینی قاچقان دیب اوز آرا سویلەشکانگه سین مونده یوق دیب اویلادم، سیندن خبر کوتدم، آلا آلمادم. بز کوننی مینی أتی أنی احمدی آبظی یانلارینه چاقروب، آلدم بیردم یازووین سیندن صاتوب آلدق دیدیلر. مین شوندن صرڭ اوزمنڭ نیشلەگانمنی بلمیم. هوشسز بولوب یغلدم. مین هوشمه کیلگانده طاغی شول آقصاق خاتونلارنی کوردم، طاغی شولار قاراوللارغه طوتوندیلار. اویده نی اشلەگانلرین سزنڭ

نیشلهگاننی برسونده بلمهدم. لکن آلدم بیردم یازووین کورگاچ برگه طورو امیدی بتدی. بو کونگه قدر شولای طوردم. بوگون سرور آپا ئلله نیچه مرتبه ایشکنی آچوب یابدی. مین، بر نرسه بار کورهسك دیب کوته باشلادم. آخردن قوصاصم کیله دیب چغارغه صورادم. اوچ خاتون طاغی قاراولغه چقدی. سرور آپا بیك آشغوب کیلدیده قولمه کاغذ بیردی. خاتونلار آنی قینارغه طوتوندیلار. برسی مینم قولمه یابشدی. آقصاق آیاغینه تیبدمده یغلدی. اوزم قاچوب چولانغه بیکلهندم. آنده یازونی اوقودم. ابراهیمنڭ خطین کورگاچ ایسم کیتدی. آنڭ صوڭنده طاغی بر کچکنه کاغذنی قاراسهم حاضر سینی بیرهلر تگیلر اویده ملالار نکاحقه جیولدیلار دیب یازغان. خاتونلار مینم بولمهمنی دبردهتورگه طوتوندیلار. مین ترهزه واطدمده ملالار اویینه چابدم. آندهغی خاتونلار مینی جیبهرمی باشلادیلار. احمدی آبطی چقدیده قینارغه طوتوندی. مین آلایده قایسیسون تشلهب قایسیسون طرناب ملالارغه أیتدمده ترهزهدن سیکروب قاچدم. مونه حاضر مین مونده!

ابراهیم.— عالیه! عالیه! سین نی قدر مینم اوچون جفالار کوردڭ. نی قدر یگتلکلر برله اوزڭنی اوزڭ صافلی آلدڭ. سین قهرمان. سین بتون تاتار قزلارینه اورنهك بولدڭ، سین شول چریگان تاتار عالمندن شول صاصی آقصاق خاتونلار دنیاسندن اوزڭنی اوزڭ قوتقاردڭ، حاضر سین کیڭ حر دنیاغه چقدڭ.

(شول آراده قورتلی مای کوتهروب مرفوعه کیلوب کره)

مرفوعه.— (عالیهگه کیلوب، آرقاسندن قاغوب) توکلی آیاغڭ برله کیل! قاب، بهبکهم، قاب! (عالیه آبدراب طورا)

صادق— عالیه، قورتلی مای قاب! مرفوعه جیکگی کیلوننی قورتلی مای برله قارشی آلمقچی بولا! (عالیه قورتلی مای قابا.)

مرفوعه— یارب، الله تعالی خیرلی ایزگی کونلر بیرسون! (عالیه‌نڭ آرقاسندن تاغی قاغوب، یغلاغان طاوش برله) الله‌خیرلی عمر بیرسون! الله طنچلق برله راحت کورورگه یازسون! میندن برده قوروقما! مین اوز أنییڭ کبك بولورمن.

صادق— ئیئو، اوز أنیسی کبك بولسه‌ڭ شب بولور.

ابراهیم— أنی اول اویالا ئلی.

مرفوعه— یاری، یاری، مین چغام. (شول آراده ایشکدن آقر تنغنه خلیل برله عریفه کره‌لر.)

عالیه— کیلدیلر، کیلدیلر! (قاچا باشلی.)

ابراهیم— قاچما! قاچما! بز مونده وقتده بر نی بولماس. (بارده آیاق اوره طورالار. عریفه قاچوبراق کره.)

صادق— خوش کیلدگز، قدالار! مرفوعه جیکگی، قداغینی قارشی آل! طویلار مبارك بولسون! (خلیل آقرتنغنه کیله. عالیه‌چیتکه‌رەك کیته.)

صادق— کیچه سزنڭ اورامده بیرام بولسه، بو گون بزنڭ اورامده بیرام. خوش کیلدگز! ابراهیم، نیشلەب طوراسڭ باباگنی قارشی آل!

مرفوعه— (عریفه‌گه کیلوب) تقدیر شولایدر، عریفه! سویشو پیغمبرلردن قالغان!

ابراهیم— اوطورشگز! طوغدق جیکگی اوطور! (خلیلده عریفه‌ده اوطورالار.)

صادق— یەگز، خلیل حاضر اش باشقه توس آلدی. ایندی نیشلیسز، عریفه کیلون، سین نی اویلیسڭ؟

عریفه.— حاضر بزنڭ اشمز يوق. قارتايغان كونمزده شول قدر خورلق كورگاچ بز نيشليك. ئەنە آكثاردن صورا.
(عاليەگە كورسەتە)

صادق.— كم قوشدی سزگە اشنی شوكثارغە جيتكرورگە؟ مين سزگە أيتمەدممی سز نيلر قيلندكز!

مرفوعه.— الحمدلله بارسين ده كوردك. اويمزگە تنتوده كرتدكز، ئوترورگەده كشی ياللادكز، الله تعالىنڭ قدرتی كيك تاغی شول كشيلرگەاوك قدا بولوب كيلدكز!

عریفه.— (سيكروب طورا) بز قدا بولوب كيلمەدك، قزمز آرتندن كيلدك.

ابراهیم.— أنی، ايسكی جراحتلرنی ياكثارتما! آلارنڭ آنسزده بوگون آور كونلری.

مرفوعه.— امـم، آلای ايكان! ميكەده جيكثل بولمادی. اويمە تنتو كرتديلر، أبيكدن قالغان بوی بتوومنی آلوب كيتديلر، آتاكڭ توسی ديب طوتقان امن تذكمنی يوغالتديلار.

صادق.— يارار، مرفوعه جيكثكی، آلار بارده بولور. خليل حاضر نشليسز؟

خلیل.— صادق آبظی، سين نيـك بزدن كولەسڭ، نيك سين بزنڭ قايغومزدن شادلاناسڭ؟

صادق.— كولمەسكە. مين موندە قايغی كورميم! موندە شادلققە باشقە نرسە يوق! ايكی سويوشكان كشينی ئللله نيندی يوللار برلە آيروغە طروشقانلار، الله ياردم بيرگان، آلار تاغی قوشولغانلار

مونك قدری ظور شادلق بولورمی. درستمی عالیه! (عالیه باشین سلکه یه، کیلون، سویله! حاضر نیشلیسز؟

عریفه.— بز قزمزنی آلورغه کیلدك!

ابراهیم.— سزنك قزگز مینم خاتونم، اول حاضر سزگه بارمی!

عالیه.— کیسولگان ایکمك کیری یابوشمی. مین اول اویگه یالغز قایتمیم!

صادق.— ایشتدگمی، کیلون! حاضر اول سوزلرنی سویلرگه صوگغه‌راق قالدك، آنك بازاری اوتدی. آلارنی احمدی برله سویلرگه یاری ایدی. مونه حاضر نیشلیسز؟

عریفه.— آنك آلدم بیردمی بزده!

ابراهیم.— مونده حاضر آلای طارطشوب طورودن اش اوتکان. بز عالیه برله، سزگه محتاج توگل! حاضر سز ایکنچی مرتبه عالیه‌نی بیکلەب طوتا آلمیسز، سز حاضر عالیه‌نی (بیتینه کورسه‌توب) تاغی آوزین بورنین قان ایتوب قینی آلمیسز. اگر کشی توسلی قیلونه‌سگز کیاسه بز سزنك اول اوصاللقلارگزنی اونوطورغه حاضر!

مرفوغه.— اونوطور حالم یوق! بیك اوزه‌گمه اوتدی. آلتمشقه قدر ایشتمگان سوزلرنی ایشتدم. مین سحرچی‌ده بولدم، مین قاراق‌ده بولدم...

صادق.— مرفوعه جیگگی، آلارنی اونوت! بوگون کورگان سینك شادلغك آلارنك بارسین‌ده اونوتدرورلق.

مرفوغه.— الحمد لله، الله غه شکرلر قیلوب بترورلك توگل. (یلاغان طاوش برله) بو کوننی کورورمن دیب اویلاماغان ایدم.

خلیل.— (یغلاغان طاوش برله) بو اشلرده بز عیبلی. بز کوچ برله جیگلمی تورغان نرسه‌نی کوچ برله جیگمکچی بولدق. بز آقچه‌غه صاتولمی تورغان نرسه‌نی آقچه برله صاتوب آلمقچی بولدق. بز اوزمزنڭ سوزمزنی ایته‌ر اوچون ابراهیمغه ئالەنی‌قدر بلا کیتوردك. مین حاضر اوبلاب، اوبلاب قاریم‌ده اوزمنڭ اشله‌گان اشلرمه اوزم اشانمیم. اوزمنڭ قیلغان ناچارلقلارمه اوزم اویالام. سزنڭ آلدگزده بیك کوب عیبلیمز. (ابراهیمغه قاراب) شولای بولسه‌ده شول قزنڭ آتاسی—بز، شولارنی اوزمزچه قزمزنڭ راحتی اوچون دیب قیلغان! بزنڭ عیبمزنی یوزمزگه بەرمەگز! بز ایندی اول اشلرگه جیته‌رلك جزا کورگان (عریفه‌گه کورسه‌توب) آنڭ سوزینه قاراماگز. اول یوره‌گینه چدی آلماینچه سویلی آنی‌ده قزغانگز. اول سزنڭ توسلی تربیه کورمگان. اول نیچك اوسکان، نیچك یاشاغان، قزین‌ده شولای یاشاتمقچی بولغان! بزنڭ عیبمز بیك کوب بولسه‌ده، بزنڭ قیلغان یاخشیلقمزده بار. بز اوزمز نیندی ناچار بولسه‌ق‌ده آنی ناچارلق برله طارطشورغه اویره‌تکانمز. مونه شونڭ اوچون بز ایسکی دنیا کشیلری بولسه‌ق‌ده سزگه یاشلرگه یارارلق قز اوسدروومز اوچون یاڭی طورمشقه یارارلق قز تربیه قیلوومز اوچون سز بزنی کیچرورگه کیره‌ك. مین حاضر (ابراهیم برله عالیه‌گه) سزنڭ براشگزگه‌ده قارشی کیلمیم. بربرگزنی یاراتوشاسگز ایکان الله خیرلی عمر بیرسون!

صادق.— رحمت، خلیل، کوبدن شول سوزنی سویله‌رگه کیره‌ك ایدی، اول وقتده بو اشلرنڭ برسی‌ده بولمی ایدی، اونکان اش اوندی،

ابراهیم.- رحمت، خلیل آبطی! سین صوڠراق بولسه‌ده انصافقه کیلدڭ! مین سینڭ نی‌سویله‌گانڭنی نی أیتورگه تله‌گانڭنی آڭلیم. سزنڭ قیلغان اشلرڭزنڭده اوزڭزنی آڭلاماودن ایکانین بلگانگه، سزنڭ بوقیلغان اشلرڭزده قارت دنیانڭ اوزینڭ کوچین بلمایچه یاش طورمش برله طارطشووی ایکانین‌گنه بلگانگه، شول اشلر حقنده برسوز سویله‌مه‌سکه شول یه‌مسز واقعه‌نی بوکوندن‌اوك اونوتورغه وعده بیرم. بو اش سزنڭ برله بزنڭ طارطشوغنه بولمادی، بواش ایسکی‌طورمش برله یاڭی طورمشنڭ طارطشووی بولدی. بوکون بزنڭ جیڭوومز یاڭی طورمشنڭ جیڭووی بوکونگی بزنڭ بیراممز یاڭی طورمشنڭ بیرامی...

عریفه.- (یلاغان طاوش برله) بو اشلر همه‌سی‌ده مینم اوصالّغمدن بولدی، مین قزمنی سویگاندن، قزمه راحت کورسه‌ته‌سم کیله‌گاندن شولای قیلندم. مین سزنی بلمه‌دم، مین اوزمچه اویلادم.

عالیه.- اوته‌سی اش اوتدی. اول اشلرنی حاضر یاڭارتودن فائده یوق! لکن بو اش سزگه سبق بولسون، مین کیتسه‌م‌ده بزنڭ نسلده قز بیك کوب. موندن صوڭ آقصاق خاتونلار سوزینه قاراب قزلارڭزنی جهنمگه صالورغه یول حاضرلاماڭز! موندن صوڭ کشینڭ سویوین عیب ایتوب شونڭ اوچون آنی جزالارغه یول ئزله‌مه‌ڭز! باری بر برنی اشلی آلمیسز، باری بر نی قدر مشقت کورسه‌ڭزده یاش طورمشنی جیڭه آلمیسز، نی‌قدر قصاڭز، نی قدر آنڭ یولینه چوب چار اویسه‌ڭزده اول تیرسلر یاش طورمشنڭ طازاروینه‌غنه سبب بولالار، یاڭی طورمشنڭ نغایوو-

ینه‌غنه سبب بولالار، اوزڭزنڭ ایسکی قوراللارڭز برله یاڭی طورمشقه قارشی صوغش آچماڭز! اوزڭزنڭ نادانلقڭز برله یاقطیلقغه کیڭلکه قارشی طارطشماڭز! بز سزنی جیڭگان کبک یاش طورمش ایسکی طورمشنی جیڭه‌ر!

ابراهیم.— یاشاسون یاڭا طورمش!

صادق.— یاشاسون یاشلر!

پرده توشه.

TÜRK TARİH KURUMU KÜTÜPHANESİ